

Perheentalo -yhteistyö

15 vuotta

YLÄ-SAVON
ENSI- JA TURVAKOTI-
YHDISTYS RY

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITON
liisalmien yhdistys

Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen
Save the Children

TOIMINTAKERTOMUS 2019

SISÄLLYSLUETTELO

1 YLEISTÄ PERHEENTALO -YHTEISTYÖSTÄ

2 PERUSTIEDOT KUMPPANEISTA

2.1 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry

2.2 Iisalmen Pelastakaa lapset ry

2.3 Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

3 OHJAUSRYHMÄ

4 TOIMINTA-ALUE, PÄÄMÄÄRÄ JA TAVOITTEET

4.1 Toiminta-alue

4.2 Päämäärä

4.3 Tavoitteet - Yhdessä lapsen parhaaksi

5 TOIMINNAT JA TAPAHTUMAT

5.1 Tukihenkilötoiminta

5.2 MLL:n Iisalmen yhdistyksen Perhekeskus Onni ja Ilona

5.2.1 Vertaisryhmätoiminta ja muut ryhmät

5.3 Perhetupa Väkkärän avopalvelutoiminnat

5.3.1 Yökylätoiminta

5.3.2 Mummola-toiminta

5.3.3 Doula-synnytystukihenkilötoiminta

5.4 Perheleiri

5.5 Varhainen perheohjaus

5.6 Tapahtumat

6 VAPAAEHTOIS- JA KANSALAISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

7 VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

8 YHTEISTYÖVERKOSTOT

8.1 Ylä-Savon SOTE:n kuntayhtymän Perhevalmennus-työryhmä

8.2 Vireää Vapaaehtoistoimintaa-verkosto

8.3 Yhteistyö Savon Vammaisasuntosäätiön (SAVAS) Lastu -hankkeen kanssa

8.4 Yhteistyö Marttojen kanssa

8.5 Saturyhmä

8.6 Vauvaverkko

8.7 Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä

8.8 Mielenterveys- ja päihdetoimijoiden yhteistyöverkosto

8.9 Savonia -yhteistyö ja muut oppilaitokset

9 PERHEET KESKIÖÖN -HANKE

10 ARVIOINTI

1 YLEISTÄ PERHEENTALO -YHTEISTYÖSTÄ

Paikalliset lastensuojelujärjestöt Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry ovat tehneet pitkäjänteistä yhteistyötä yhteisen tavoitteen - YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI- mukaisesti 15 vuotta. Tehostaakseen tavoitteen saavuttamista järjestöt hakivat rahoitusta Perheentalo -yhteistyöhankkeelle Raha-automaattiyhdistykseltä (nykyinen STEA), joka on rahoittanut toimintaa vuodesta 2004 lähtien.

Vuodesta 2009 alkaen Perheen talo –yhteistyö on saanut RAY:N kohdennettua Ak1 -toiminta-avustusta. Vuodesta 2013 alkaen Perheentalo –yhteistyö on ollut mukana RAY:n rahoittamassa Emma & Elias –avustusohjelmassa, joka päättyi vuoden 2017 lopussa. Avustusohjelmaa koordinoi Lastensuojelun Keskusliitto. Avustusohjelmaan mukaan pääsy mahdollisti kolmannen työntekijän palkkaamisen toimintaan.

Perheentalo -yhteistyö valittiin yhdeksi kuudesta maakunnallisesta Lastensuojelun Keskusliiton koordinoimasta Perheet Keskiöön -hankkeen toimijasta vuoden 2018 alusta. Perheet keskiöön -hanke on STEA:n rahoittama, 79 järjestön yhteinen perhekeskustoiminnan kehittämisen ja koordinaatiohanke (2018–2020). Hankkeen päätavoitteena on kiinnittää järjestöjen tarjoama tuki ja palvelut osaksi tulevaisuuden maakuntien perhekeskustoimintaa koko valtakunnan alueella.

<https://www.lskl.fi/keskusliitto/hankkeet/perheet-keskioon/>.

Perheentalo –yhteistyön johtajana 50% ja Perheet Keskiöön -hankkeen Pohjois-Savon järjestöagenttina 50 % on toiminut Sinikka Roth, koordinaattorin sijaisena Sirkku Nevalainen ja toiminnanohjaajan sijaisena Mira Kärnä. Lisäksi tuntipalkkaisena toiminnanohjaajan sijaisena on toiminut kahdeksan eri henkilöä. LASTU – Vammaisten lasten perheiden tukimallit hankkeessa 2019 työskenteli toukokuulle saakka Maarit Mykkänen ja elokuusta vuoden loppuun Ritva Lehtovaara.

Työkokeilussa on ollut kaksi henkilöä vuoden 2019 aikana. Siivoussopimus on tehty paikallisen 4H-yhdistyksen nuorten työtoiminnan kanssa. Iisalmen kaupungin TWIST-nuoret kävivät kesällä pesemässä Perhekeskus Onni ja Ilonan ikkunat.

Perheentalo -yhteistyö tekee tiivistä yhteistyötä Ylä-Savon SOTE (sosiaali- ja terveydenhuollon) kuntayhtymän kanssa, johon kuuluu Iisalmi, Vieremä, Sonkajärvi ja Kiuruvesi ja sen alueella asuu noin 40 100 asukasta. Iisalmen kaupunki on tukenut Perheentalo –yhteistyötä kuntaosuudella (6000 €). Perheentalo –yhteistyön hallinnoijana on toiminut Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry.

Tiivis kumppanuus kolmen suuren valtakunnallisen lastensuojelujärjestön paikallisyhdistysten sekä julkisen sektorin, oppilaitosten ja muiden yhteistahojen kanssa on ollut ainutlaatuista ja innovatiivisuudessaan merkittävää. Perheentalo –yhteistyön ja yhdistysten yhteistyössä kehittämät vertaisryhmä-, tukihenkilö- ja avopalvelutoiminnat (yökylä-, mummola-, doula- ja maahanmuuttajien ryhmätoiminnat) sekä monitoimijaiset verkostot (Vireää Vapaaehtoistoimintaa-verkosto VIRVA, Vauvaverkko, mediakasvatus-, perhevalmennustyöryhmät) ja luontoperheleiri yhteistyössä Metsäkartanon kanssa ovat löytäneet oman paikkansa varhaisen tuen toimintamallina.

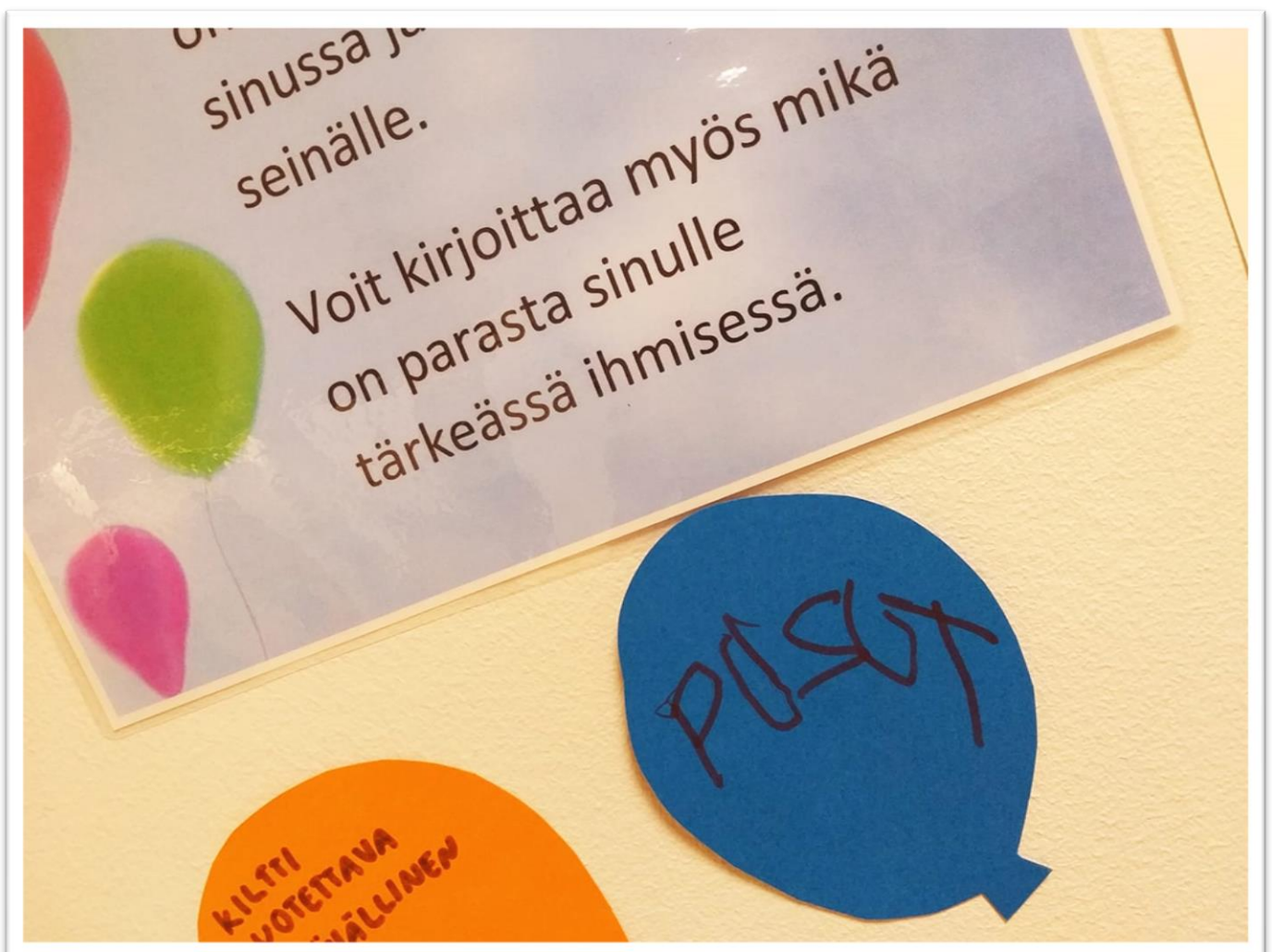
Perheentalo -yhteistyö on ollut mukana tiiviisti Pohjois-Savon Yhdessä! LAPE- hankkeen perhekeskustyöryhmässä sekä valtakunnallisessa STM:n ja THL:n johtamassa perhekeskusten kohtaamispaikkatyöryhmässä. Paikallistasolla perustettiin syksyllä 2019 Iisalmen kaupungin varhaiskasvatuksen ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja Perheentalo -yhteistyön KOHTU-työryhmä eli Kohtaavan Tuen johtamisen työryhmä.

Eduskuntavaalien alla järjestettiin perinteisesti vaalipaneeli alueen kansanedustajaehdokkaille Perhekeskus Onni ja Ilonassa 27.3.2019. Tilaisuuden puheenjohtajana toimi MLL:n Järvi-Suomen piirin järjestöpäällikkö Eila-Mari Väättäinen.

Perheentalo -toimintamalli on levinnyt Joensuuhun www.joensuunperheentalo.fi , Kuopioon www.kuopionperheentalo.fi, Siilinjärvelle <https://www.siilinjarvenperheentalo.com/> ja Varkauteen <https://ensijaturvakotienliitto.fi/lapsenkengissa/perheentalo/>

Perheentalo -yhteistyö 15-vuotta Kaikkien Lasten Synttärät pidettiin 11.5.2019 Iisalmen Liikuntahallissa. Synttäreille osallistui noin 450 juhlijaa!

Lapsen Oikeudet täyttivät 30 vuotta ja niitä juhlittiin asiaan kuuluvalla tavalla koko viikko 18.-22.11.2019. Syötiin kakkua, musisoitiin, jaettiin ilmapalloja ja lapset kirjoittivat seinälle, mikä on parasta sinulle tärkeässä ihmisessä ☺.

2 PERUSTIEDOT YHTEISTYÖKUMPPANEISTA

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry ja Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry ovat tehneet yhteistyötä perheiden tapahtumien ja koulutustilaisuuksien järjestämisessä 1990-luvulta lähtien.

2.1 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry on perustettu 9.12.1925. Sen toiminnan tarkoituksena on edistää iisalmelaisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden perusturvallisuutta, hyvinvointia ja tervettä kehitystä.

Yhdistyksen tärkein toimintamuoto on perheiden avoimen kohtaamispaikan Perhekeskus Onni ja Ilonan ylläpito. Perhekeskus Onni ja Ilona on avoinna arkisin klo 9.00 – 14.00. Koko perheen tapahtumia järjestetään yhdessä eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Tavoitteena on tukea lasten ja vanhempien yhdessäoloa. Yhdistys tukee tukioppilastoimintaa. Lisäksi yhdistys pyrkii huolehtimaan lasten ja perheiden näkökannan huomioonotamisesta paikallisessa päätöksenteossa.

Sokos Hotelli Koljonvirta lahjoitti yhdistykselle uudet kahvikupit ja lautaset perhekahvilaan. Ja pienet kädet pääsivät avaamaan ison joulu-lahjan ja iloa ja riemua riitti 😊.

2.2 Iisalmen Pelastakaa Lapset ry

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry on perustettu vuonna 1946. Sen toiminnan tarkoituksena on vaikuttaa lasten ja lapsiperheiden asemaan ja toimia erityisesti vaikeissa ja turvattomissa olosuhteissa elävien lasten ja heidän perheidensä hyväksi.

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n toiminta keskittyy pienten lasten perheiden tukemiseen, avustustoimintaan ja vaikuttamistoimintaan. Tärkein toiminta on tukihenkilötoiminta pienten

”Aikuisten täytyy kantaa vastuuta”

- Ilman muuta laki olisi tosi hyvä asia, koska näyttää olevan, että kaupoilla on niin kirjava porukka ihmisiä päättämässä myynnistä, sanoo Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n puheenjohtaja Päivi Korolainen.

Hän toteaa olevan selvää, että jos paikkakunnalla osa liikkeistä kieltäytyy myymästä energijuomia alle 15-vuotiaille ja toiset taas myyvät, lapset, joille energijuomien käyttäminen on kulttijuutu, hakevat juomat sieltä,

mat ovat siinä vielä avustamassa, sellaiset, jotka eivät ymmärrä, mitä tekevät, tai jotka eivät vain välitä.

Korolaisesta on pöyryttävää, että joillakin tahoilla energijuomien myyntiä on perusteltu tasa-arvolla ja YK:n ihmisoikeuksien julistuksella.

Hän huomauttaa, että kun on kysymys lapsista, on erikseen YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Aikuisten velvollisuus on huolehtia, että lasten oikeudet tulevat täte-

lasten perheissä. Mukana on ollut parikymmentä tukihenkilöä, joiden toiminnan kohteena on ollut yhteensä 25 perhettä.

Lapsiperheitä tuetaan Eväitä Elämälle – ohjelman kautta 2.asteen opiskelijoita heidän oppikirjahankinnoissaan sekä vähävaraisten perheiden lapsia harrastustoiminnoissa.

2.3 Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys perustettiin lisälmeen 25.2.1998. Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on toimia lastensuojelun tukimuotona ja tehdä ehkäisevää lastensuojelutyötä. Toiminnalla pyritään tukemaan lasten kokonaisvaltaista kehitystä ja perheen selviytymistä arjessa sekä katkaisemaan perheiden väkivaltakierrettä ja auttamaan asiakkaita kriisitilanteissa. Yhdistys sai uudet toimitilat syksyllä 2019 Savonkatu 13.

Yhdistyksen toimintamuotoina ovat yökylä-, mummola-, doulatoiminnat ja eroneuvo-toiminta ja Päiväryhmä Pampula, joka on intensiivistä, tavoitteellista ja pitkäkestoista toimintaa erityistä tukea tarvitseville vauvaperheille. Toimintoja on suunniteltu ja kehitetty yhteistyössä Perheentalo – yhteistyön ja muiden yhdistysten sekä vapaaehtoisten toimijoiden kanssa. Suunnittelussa on huomioitu eri tahojen jo olemassa olevat resurssit ja toimintaa on kehitetty täydentämään varhaisen tuen palveluja.

Yhdistyksellä on ollut kuluvana vuonna neljä palkattua työntekijää. Erja Heiskanen yhdistyksen toiminnanjohtajana/ avopalveluohjaajana ja Kirsi Koivistoinen osa-aikaisena avopalveluohjaajana sekä Piia Savolainen ja Sanna Kokkonen toukokuun loppuun saakka ja elokuusta vuoden loppuun Marjo Hynynen päiväryhmän ohjaajina.

12 IISALMEN SANOMAT SUNNUNTAINA 29.9.2019

Yhdessä lapsen parhaaksi

Lapsiystävällinen Iisalmi

Ajaruksissamme on ollut tuo Is-kulause jo yli 15 vuotta sitten, kun haaveilimme ja sittemmin kolmen yhdistyksen kanssa toteutimme hankkeen, joka sai nimen Perheentalo. Se osoittautui niin vahvaksi tahtotilaksi sekä kaikkien mukana olleiden että todella monien yhteistyökumppanien mielessä, ettei kasvamista ja vahvistumista voinut estää.

Mikä ilo on ollut saada jo silloin kohtaamispaikka vauvasta vaariin! Siellä kaikenlaiset lapset, perheet ja vapaaehtoiset ja intoa puhkuvat ammattilaiset rakentavat lapsiystävällistä kaupunkia!

Onko 15 vuodessa tullut valmistua?

Osa lapsista on jo kasvanut aikuiseksi, äideistä ja isistä on tullut mummoja ja vaaereja, monista myös vapaaehtoisia Perheentalon toimintaan tai jonne-

kin muualle. Yhdistykset ovat kukin kehittäneet toimintojaan ja täydentäneet Perheentalo-yhteistyön tarjontaa. On oltu herkkiä korvaisia ajan tarpeille ja pyrity löytämään niihin ratkaisuja ja apua.

Työntekijöitä on jo iso joukko vapaaehtoisten tukena. Olemme siis myös työllistäjiä. Todella tärkeää on saada ihmisiä mukaan vapaaehtoistoi- mintaan ja rakentamaan ihmisläheistä yhteisöä, sellaista, jossa kukaan ei syrjäydy vaan auttaja löytyy läheltä.

Perheentaloja on ilmestynyt jo muuallekin, ja niidenkin kanssa tehdään yhteistyötä. Mutta valmist-

ta ei vielä ole!

Aikanaan olimme edelläkävijöitä yhdistysten yhteistoiminnan saralla, nyt sitä edellytetään ainakin raholtusta haettaessa. Sillä saavutetaan monia etuja vaikkapa tilojen käytössä, yhdistämällä päällekkäisiä toimintoja tai järjestämällä yhteisiä tapahtumia ja monessa muussa asiassa. Eräs todella tärkeä asia on vielä liian vähällä käytöllä: mahdollisuutemme vaikuttaa!

Yhdistykset, yhteistyökumppanimme, toiminnassamme mukana olevat vanhemmat ja lapset ja vapaaehtoiset, me olemme vahva voima kun tuota voimaa käytämme. Meidän vaikutusarvomme alkaa perheitä lähellä olevista asioista: terveistä kouluista ja päiväkodeista, iloisista ja liikkumaan innostavista puistoista, harrastus- ja opiskelumahdollisuuksista kaikille ja kaikenlaisten

lasten huomioimisesta kaupungin päätöksissä. Ilon kautta vaikuttaminen toimii kiittämällä ja käyttämällä, kertomalla hyvistä jutuista joka puolella, niillekin, jotka eivät vielä ole lisälmeisiä tai yläsälmeisiä! Miten voitaistinkaan tehdä huonoja ratkaisuja tällaisille kun- talaisille! Kiitoksen lomassa on hyvä vinkata kohteista, joissa odotetaan muutosta parempaan.

Puheenjohtajien puolesta

Päivi Korolainen
Iisalmen Pelastakaa Lapset ry
Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry
Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry

Samalle tuolille mahtuvat Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n puheenjohtaja Päivi Korolainen, Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n puheenjohtaja Eveliina Virkkunen MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n puheenjohtaja Maija Kahelin.

3 OHJAUSRYHMÄ

Ohjausryhmän tehtävänä on toteutettavien toimintojen linjaaminen ja seuraaminen. Ohjausryhmällä ei ole juridista tai taloudellista vastuuta hankkeesta vaan vastuu on aina avustuksen saajalla.

Ohjausryhmän kokoonpano 2019:

Maija Kahelin	Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n hallituksen puheenjohtaja
Eveliina Virkkunen	Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja
Päivi Korolainen	Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n puheenjohtaja
Anne Vola	Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n kunniapuheenjohtaja
Marja-Liisa Korhonen	Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, perhepalvelujen esimies
Hannele Vesterlin	Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, perhekeskuspäällikkö
Tarja Immonen	Iisalmen kaupungin nuorisopalvelut, nuorisotyön koordinaattori
Kristiina Kukkonen	Savonia -ammattikorkeakoulu, Iisalmen yksikkö, lehtori
Hanna-Leena Tela	Toimi-säätiö, kehittämisspäällikkö
Anu Naakka	Iisalmen seurakuntaa, Lapsityön johtaja
Erja Heiskanen	Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n toiminnanjohtaja/Avitus-toiminnan avopalveluohjaaja
Marjatta Miettinen	Iisalmen kaupungin varhaiskasvatuksen palveluohjaaja
Sinikka Roth	Perheentalo -yhteistyön johtaja
Sirkku Nevalainen	Perheentalo -yhteistyön koordinaattori

Ohjausryhmä on kokoontunut 5 kertaa ja kokouksissa on ollut yhteensä 53 osallistujaa. Lisäksi ohjausryhmä kävi syömässä joulukuun alussa yhdessä ravintola Chaplinissa. Perheentalo -yhteistyön johtajan esimies on ollut MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n edustaja Anne Vola, jonka kanssa on käyty tarvittaessa kehittämiskeskusteluja.

Strategiayöskentely:

- Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n hallituksen PELARIIHI kokoontui
- Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen hallituksen ja työntekijöiden strategiapäivä Liikunta-keskus Liikkeessä 6.4.2019. Paikalla oli 12 osallistujaa.
- YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI -strategiapäivä vietettiin LASTUn tiloissa Lapinlahdella 14.9.2019. Päivä oli tarkoitettu kaikille hallitusten jäsenille ja työntekijöille ja paikalla oli 22 osallistujaa.

Perheentalo -yhteistyöhanke 2004-2019 15 vuotta

Matka hankkeesta toimintamalliksi

Perheentalo

YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI

Pelastakaa Lapset - Räädde Bornen LASTU MLL

Kutsu

Minulla on ilo kutsua Sinut Perheentalo -yhteistyön YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI strategiapäivään lauantaina 14.9.2019 Lastun kulttuurikeskus Lastun, Linnaalmentie 85, Lapinlahti (noin 24 km Iisalimesta). Päivä on tarkoitettu Perheentalo -yhteistyön toiminnassa mukana olevien yhdistysten hallitusten jäsenille, työntekijöille sekä ohjausryhmäläisille.

Ota mukaan oma ihana itsesi, rennot vaatteet ja saunomisvarusteet, jos käyt saunassa.

Ohjelma

- klo 10.00 Lastun esittely ja kahvittelet
- klo 10.30 Yhteistä täidetähtöistä touhukkaa Lastun ohjauksessa
- klo 12.30 Lounas ihanassa vanhassa pirtissä
- klo 13.30 Perheentalo -yhteistyön SWOT ja mitä tulevaisuus näyttää
- klo 15.30 Kahvitteletua työskentelyn lomassa
- klo 16.30 Päivän yhteenveto
- Savusaunaan

Perheentalo -yhteistyön puolesta Sinikka Roth

Ruokailua varten tarvitaan ennakkoilmoittautuminen päivään, joten ilmoittaudu Sinikalle 12.9.2019 mennessä sinikka_roth@perheentalo.fi, puhelin 040 7431773

TOIMINNATUULIA KATSOJILLE PERHEENTALO

4. TOIMINTA-ALUE, PÄÄMÄÄRÄ JA TAVOITTEET

4.1 Toiminta-alue

Toiminta-alueena on pääasiassa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alue (Kiuruvesi, Vieremä, Sonkajärvi ja Iisalmi). Perheentalo -yhteistyön työntekijöiden toimistot ovat MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n ylläpitämän Perhekeskus Onni ja Ilonan kanssa samoissa tiloissa Iisalmessa. Toimintaa järjestetään myös Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen Perhetupa Väkkärässä.

4.2 Päämäärä

Perheen talo -yhteistyön päämääränä on vakiinnuttaa **verkostomaisesti toimiva varhaisen tuen kumppanuusmalli**. Paikallisilla kansalaisjärjestöjen toteuttamalla ammatillisesti johdetulla vapaaehtoistyöllä on oma paikkansa maakuntien ja kuntien palvelurakenteissa.

”Tove Janssonin tarina Näkymättömästä lapsesta kertoo, kuinka lapsista tulee näkymättömiä ja kuinka näkymättömästä tulee jälleen näkyvä. Tarinan pedagoginen hahmo on Muumimamma, jonka jokainen näkymättömään Ninniin kohdistama hyväksyntä ja huomio saa aikaan sen, että näkymättömästä tulee jälleen näkyvä.”

4.3 Tavoitteet

YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI

Päätavoite on Yhdessä lapsen parhaaksi!

Alatavoite 1: Lasten ja lapsiperheiden arjessa suoriutumisen edistäminen. Positiivisen vanhemmuuden vahvistaminen jo hyviksi todettujen käytäntöjen ja uusien toimintamuotojen avulla. Vahvistaa perheiden osallisuutta ja tukea heidän omaa toimijuuttaan ottamalla perheet mukaan toiminnan suunnitteluun.

Alatavoite 2: Lisätään vapaaehtoisten osallistumisen mahdollisuuksia ja edistään yhteisöllisyyttä. Järjestöjen toimintaedellytysten vahvistaminen. Järjestötiedottaminen ja yhteisen vaikuttamistoiminnan vahvistaminen. Järjestöjen keskinäisen ja muiden tahojen välisen yhteistyön edistäminen.

Alatavoite 3: Lapset ja lapsiperheet osallisena ja kokemustiedon tuottajana -menetelmien kehittäminen sekä oikeusperustaisen ajattelun vahvistaminen.
Lapsilähtöisen ajattelutavan vahvistaminen.

Alatavoite 4: Perheentalo -toimintamallin levittäminen ja vertaiskehittäminen yhdessä toisten Perheentalojen kanssa

5 TOIMINNAT

Perheen talo –yhteistyön toimintatapana on ollut lapsilähtöinen, perhekeskeinen toiminta, joka pyrkii perheiden omaehtoisten ja osallisuutta lisäävien toimintojen kehittämiseen - sosiaalipedagoginen ajattelutapa. Sosiaalipedagogisen työn perusajatuksena on tarjota ihmisille mahdollisuus osallistua, kohdata toisia ihmisiä, tehdä mielekkäitä asioita sekä kokea yhteisöllisyyttä toisten kanssa.

Käytännön toimintamallina on hyödynnetty Heräkkeen Huolen Puheeksi ottaminen -menetelmää sekä tiedon nopeaa välittämistä varhaisessa vaiheessa yhteistyöverkostoissa kuten neuvolan, perheneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa. Samalla on vahvistettu työntekijöiden reflektiivistä työtettä ryhmä- ja yksilötyössä. Työntekijät kävivät keväällä 2019 Lapset Puheeksi -koulutuksen. Lisäksi he ovat käyneet MLL:n Vahvuutta Vanhemmuuteen -ryhmäohjauksen koulutuksen.

Tukihenkilöt

5.1 TUKIHENKILÖTOIMINTA

”Kun ei ole omia verkostoja, on joku joka on läsnä ja välittää”

TUKIHENKILÖTOIMINTA

Tausta ja tavoite

lisalmissa on ollut Pelastakaa Lasten tukihenkilötoimintaa loppuvuodesta 2000 alkaen. Toiminnan tavoitteena on tukea lapsiperheitä heidän arjessaan. Toimintaa toteuttaa Pelastakaa Lapset ry:n Itä-Suomen aluetoimisto yhteistyössä lialmen Pelastakaa Lapset ry:n ja Perheentalo -yhteistyön kanssa. Perheet hakevat tukihenkilöä hyvin erilaisissa elämäntilanteissa. Lapsiperheessä voimavarat voivat olla koetuksella monenlaisista syistä. Yhteistä hakijaperheille on se, että perheillä ei ole riittävää tukiverkostoa. Tavoitteena toiminnassa on koko perheen tukeminen. Tukihenkilötoiminnalla pyritään tarjoamaan joustavasti apua ja tukea erilaisille lapsiperheille, erilaisissa elämäntilanteissa. Kaikille perheille ei ole heti löytynyt tukihenkilöä ja odotusaika on ollut keskimäärin parista viikosta useisiin kuukausiin, ei kuitenkaan yli vuoteen.

Toimintalukuja vuodelta 2019

Aktiiviset tukihenkilöt: 17

Vapaana olevat tukihenkilöt: 2

Tauolla olevat tukihenkilöt: 6

Tuettavat perheet: 15

Lasten lukumäärä: 47

Tukihenkilöä odottavat perheet: 9, joissa lapsia 17

Tukihenkilöprosessi

Ensimmäinen yhteydenotto tulee yleensä perheiltä tai ohjaavalta taholta Perheentalo -yhteistyön koordinaattorille, joka alkukartoituksen jälkeen ohjaa yhteydenoton aluetyöntekijälle. Jonkun verran pyyntöjä tulee myös suoraan Pelastakaa Lapset ry:n aluetoimistoon internetin yhteydenottolomakkeen kautta. Tuen tarpeen ilmaiseminen ei kuitenkaan aina ole helppoa ja työntekijänä on tärkeää rohkaista perhettä luottamaan siihen, että oma tunne tuen tarpeesta riittää.

Perheitä on ohjattu tukihenkilötoimintaan esimerkiksi perheneuvolan työntekijöiden, perhepalveluiden sosiaalityöntekijöiden ja perheohjaajien kautta. Perhekeskus Onni ja Ilonassa työntekijät ovat herkällä korvalla kohdatessaan perheitä MLL:n vertaisryhmissä, koska vanhemmat voivat ilmaista tuen tarpeen fiiliskierroksella tai kahdenkeskisissä keskusteluissa.

Joko koordinaattori tai aluetyöntekijä tekee kotikäynnin tukihenkilöä hakeviin perheisiin. Tarvittaessa myös parina. Perheet saavat samalla lisää tietoa lapsiperheiden tukihenkilötoiminnasta. Tärkeää on arvioida yhdessä onko tukihenkilötoiminta juuri tälle perheelle sopiva tukimuoto. Kotikäynnillä voidaan täyttää hakemukset yhdessä tai perhe voi vielä jäädä harkitsemaan asiaa. Tarvittaessa perheitä pyritään ohjaamaan aktiivisesti muun tuen piiriin.

Tukihenkilö käy perheessä sopimuksen mukaan, tavallisesti 1 – 3 kertaa kuukaudessa. Tukihenkilö sopii nimikkoperheensä kanssa, miten yhteinen aika parhaiten tukee perheen tilannetta. Apua annetaan perheen ehdoilla. Välillä leikitään lasten kanssa, leivotaan yhdessä tai lähdetään koko perheen kanssa ulos, vaikkapa retkelle. Joskus tukihenkilöt käyvät tuettavan lapsen kanssa vaikkapa uimahallissa tai luontoretkillä. Tukihenkilöt haluavat olla perheen tukena mahdollisimman luontevasti ja ilman turhia muodollisuuksia.

Tukihenkilövalmennukset 1.4. ja 4.4. sekä 27.10.2019

Pelastakaa Lapset ry:n tukihenkilövalmennus järjestettiin kevätkaudella ja syyskaudella yhdistetty tukihenkilö- ja sporttikummivalmennus. Kevään kouluttajana aluetyöntekijä Mervi Hakkarainen ja syksyn koulutuksessa Mervi Hakkarainen ja Ismo Nuutinen. Koulutukseen osallistui kevät kaudella viisi vapaaehtoista. Koulutus oli onnistunut ja keskustelevala. Syyskaudella koulutukseen osallistui yhteensä seitsemän vapaaehtoista. Jo toiminnassa olevan tukihenkilön tuleminen koulutukseen oli tärkeää uusille vapaaehtoisille. Tuntui, että se selvästi laski jännitystä tuntemattomaan perheeseen tutustumisessa. Tukihenkilöitä rekrytoidaan ympäri vuoden ja tarvittaessa valmennetaan myös yksilövalmennuksena.

Virkistystoimintaa tuettaville perheille ja tukihenkilöille

Tukihenkilöt ovat osallistuneet aktiivisesti Perheentalon kaikille vapaaehtoisille tarkoitettuun koulutus- ja virkistystoimintaan. Tämän lisäksi vuonna 2019 järjestettiin kaksi vertais- ja virkistysiltaa erikseen tukihenkilöillä, joissa pystyttiin enemmän jakamaan tukihenkilötoiminnan omia asioita. Pelastakaa Lapset ry:n aluetyöntekijä oli mukana näissä vertaisilloissa ja niiden lisäksi Kevätkarkeloissa, saunaillassa, jossa tukihenkilöillä oli mahdollisuus jutella hänen kanssaan tukihenkilötoimintaan liittyvistä asioista. Tämän lisäksi tukihenkilöt ovat pystyneet pitämään yhteyttä Perheentalo -yhteistyön koordinaattoriin ja aluetyöntekijään soittamalla, sähköpostilla tai tulemalla käymään Onni ja Ilonassa. Tuettaville perheille ja tukihenkilöille järjestetään säännöllisesti virkistystoimintaa noin neljä kertaa vuodessa.

Joulukuussa järjestettiin yhdessä Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n kanssa tukihenkilötoiminnan perheiden ja vapaaehtoisten puurojuhla Perhekeskus Onni ja Ilonassa. Aamupäivän ohjelmassa oli riisipuuroa ja joulutorttuja, elävää musiikkia, askartelua ja perinteisiä yhteisleikkejä. Osallistujia oli 22 aikuista ja 21 lasta.

Perhekahvilaohjaajaksi

5.2 MLL:n Iisalmen yhdistyksen Perhekeskus Onni ja Ilona

”Tämä paikka on meidän turvasatama”

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n Perhekeskus Onni ja Ilona sijaitsee Iisalmen keskustassa, Pohjolankatu 6 L 6. Tilat olivat auki maanantaista perjantaihin klo 9.00 – 14.00 sekä keskiviikkona iltaisin klo 17.30-19.00, jolloin vapaaehtoiset pitivät tiloja auki. Vapaaehtoisena hallituksen nimeämänä perhekeskusvastaavana on toiminut Marika Tissari.

Kaikkien perheiden kohtaamispaikka -logo otettiin käyttöön Papunetin kuvapankista, johon sen on tuottanut Lastu-hankkeen työntekijä Maarit Mykkänen.

Tiloissa on pienimuotoinen MLL:n Iisalmen yhdistyksen perhekahvila, jossa tarjolla kahvia, teetä, mehua ja pientä välipalaa. Lisäksi yhdistys pitää lastentarvikkeiden kirpputori Kullanmurua. Tiloissa ovat myös Perheentalo -yhteistyön työntekijöiden sekä Pelastakaa Lapset ry:n toimistot.

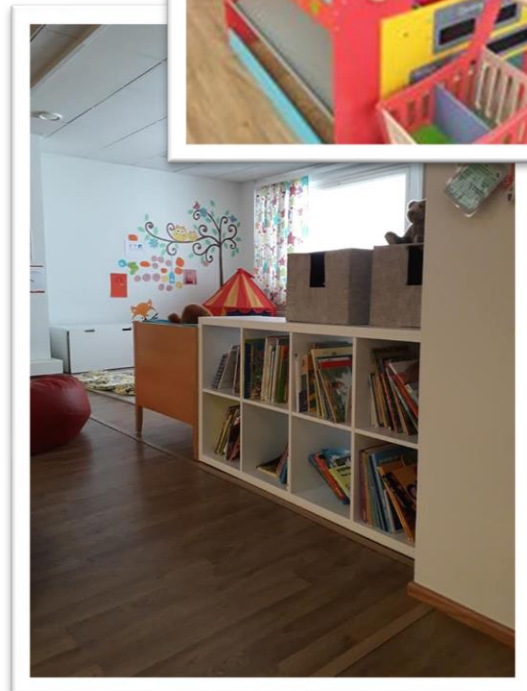
Tiloissa kokoontuu ammatillisesti ohjattuja vertaisryhmiä neljä kertaa viikossa. Myös ilta-ajat ovat suosittuja ja tiloissa on kokoontunut useita eri toimijoita kuten Suomen Punaisen ristin vapaaehtoisen pitämä kansainvälinen Naistenkerho, Yhden Vanhemman Perheryhmä Iisalmen srk:n ja Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen yhteistyönä, Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän äitiysneuvolan ryhmäneuvolat. Myös Vauvakutsut yhteistyössä Iisalmen seurakunnan kanssa ovat kokoontuneet perhekeskuksen tiloissa säännöllisesti.

Perhekeskus Onni ja Ilona oli vuoden 2019 aikana auki 236 arkipäivää. Avoimessa perheiden toiminnassa oli käyntikertoja yhteensä vuoden aikana 4894, joista miehiä 359 eli noin 14 % aikuisista kävijöistä (sama lukema kuin edellisenä vuonna 😊).

Yhteensä Perhekeskus Onni ja Ilonassa pidettyyn ryhmätoimintaan ja avointen perheiden kohtaamispaikkatoimintaan kirjattiin vuoden 2019 aikana 12 492 käyntikertaa, joista 719 tulee kirjastoissa ja päiväkodeissa pidetyistä Nalleneuvoloista Ylä-Savon alueella. Vuoden aikana kirjattiin noin 2000 käyntikertaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Miesten osuus aikuisista kävijöistä on 14 %. Ryhmien eri kokoontumiskertoja kirjattiin 366 kertaa.

Kuvia Perhekeskus Onni ja Ilonasta ja sen toiminnasta.

♥ Hiljainen tila otettiin käyttöön loppuvuodesta 😊

5.2.1 Vertaisryhmätoiminta ja muut ryhmät

Ammatillisesti ohjatut vauvaperheiden vertaisryhmät

Vertaisryhmissä samassa elämäntilanteessa olevat ihmiset kohtaavat, vaihtavat kokemuksiaan ja tukevat toisiaan. Vertaisryhmissä tavoitteena on ohjaajan tukemana vahvistaa vanhemmuutta ja perheen hyvinvointia, tukea vanhemman ja lapsen välistä kiintymyssuhdetta ja varhaista vuorovaikutusta sekä edistää vanhempien sosiaalisen verkoston laajenemista uusien kaveri- ja ystävyysuhteiden myötä myös ryhmien ulkopuolelle.

Uusi vertaisryhmä 0-6 kk ikäisille vauvoille ja heidän vanhemmilleen alkaa kaksi kertaa vuodessa, tammikuussa ja elokuun lopussa. Vertaisryhmä kestää noin vuoden, jonka jälkeen ryhmä päättyy ja paikalla aloittaa uusi vauvaryhmä.

Poikkeuksen tekee maanantain perheryhmä Pikkulinnut, joka on kiinteästi paikallaan. Perheryhmään ohjataan päättyvän ryhmän vanhempia. Useat perheet ovatkin käyneet jo vuosien ajan ja on mahtava etuoikeus nähdä lasten kasvavan ja vanhempien kasvavan vanhemmuuteen. Perheryhmä toteutetaan yhteistyössä seurakunnan lapsiperhetyön kanssa. Yhteisenä linjana sovimme, että ryhmässä ei ole uskonnollista tunnuksellisuutta. Vertaisryhmät ovat kokoontuneet pääasiassa Perhekeskus Onni ja Ilo-nassa, lukuun ottamatta joitakin retkiä.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n hallituksen nimeämänä vapaaehtoisena vertaisryhmävastaavana kuluneena vuotena toimi Marika Tissari. Vertaisryhmien suunnittelusta ja ohjauksesta on vastannut toiminnanohjaaja Mira Kärnä.

Vauvojen vertaisryhmien rakenne

Vanhempien vauvojen (6-12kk) ja heidän vanhempien vertaisryhmä alkaa klo 10. Kävijöiden toiveiden mukaisesti pienempien vauvojen (0-6kk) vertaisryhmä alkaa klo 12, koska vauvaperheiden aamut voivat olla kiireisiä ja kauempaa tulevat ehtivät ryhmään paremmin mukaan. Jo heti ryhmäläisten saapuessa ohjaaja ottaa heidät vastaan jo ovella luoden hyväksyvää ja vastaanottavaista ilmapiiriä. Ohjaaja kohtaa ryhmäläiset samalla tasolla, refleктоivalla työotteella. Toiminta pidetään mahdollisimman lapsilähtöisenä ja –tahtisena.

Vauvahierontahetki ja joulukorttikuvaukset.

Vertaisryhmissä on pääsääntöisesti samana toistuva rakenne. Aluksi lorutellaan ja/tai lauletaan yhdessä. Tämän jälkeen on fiiliskierros, jossa vanhemmat ovat kertoneet oman ja lapsensa etunimet, lapsen iän ja kuulumisia sen verran, mitä haluavat kertoa. Kierroksen jälkeen on ohjelman mukainen aihe. Myös vapaalle yhdessäololle on jätetty runsaasti aikaa ja ryhmän lopetus on liukuva.

Lorut ja laululeikit

Lorut ja laululeikit valitaan lapsen ikätason mukaisesti. Lorujen ja leikkien kautta tavoitteena on tukea vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta ja kannustaa vanhempia laulamaan ja loruttelemaan myös kotona lapsen kanssa. Tätä tarkoitusta varten vanhemmille annetaan kotiin viemisiksi lorun, laulun tai laululeikin sanat, jotka voi liimata kaikille ryhmäläisille jaettavaan ”reissuvihkoon”. Joskus vanhemmat saattavat aluksi löytää itsensä epä mukavuusalueelta, kun lähemme hoiva- ja hellittelyleikkeihin. Vauvan silittely ja ihastelu saattaa tuntua kummalliselta ja vieraalta. Tällöin suuressa merkityksessä on muiden ryhmäläisten sekä ohjaajan antama esimerkki. Ohjaajana on ollut hienoa huomata, kuinka loruttelut, silittelyt ja ihastelut muuttuvat vanhemmilla luonteviksi. Niissä hetkissä ennaltaehkäisevän työn pienten tekojen merkitys näkyy konkreettisesti.

Fiiliskierros

Laulun tai lorun jälkeen on fiiliskierros, jolloin jokaisella on mahdollisuus kertoa päällimmäiset tunteuksensa viikon ajalta. Fiiliskierros toimii samalla myös esittelynä ja tässä yhteydessä vanhemmat kertovat oman etunimensä sekä lapsensa etunimen ja iän. Fiiliskierros saattaa kestää noin kahdestakymmenestä minuutista tuntiin. Esittelyn merkitys korostuu avoimessa vertaisryhmässä, koska ryhmän toimintaan voi tulla mukaan uusia perheitä missä vaiheessa vain. Ensimmäisillä kerroilla ohjaaja kysyy kahden kesken uudelta vanhemmalta, haluaako hän osallistua kierrokseen vai aluksi vain kuunnella. Yleensä vanhemmat haluavat osallistua heti ensi kerrasta lähtien.

Aluksi fiiliskierrokset jännittävät useita vanhempia, mutta hyvin pian siitä tulee tärkeä osa ryhmää ja sekä työntekijät että vanhemmat ovat kokeneet sen merkityksellisenä. Sen kautta myös toiset vanhemmat tulevat tutuksi ilman, että itse tarvitsisi aktiivisesti tehdä aloitetta tutustumiseen. Yksi ohjaajan tehtävistä onkin tukea kaveri ja ystäväsuhteiden syntymistä mm. kannustamalla vanhempia tapaamaan myös ryhmän ulkopuolella. Monet ryhmät ovat luoneet keskenään facebook- tai whatsapp-ryhmiä, jonka myötä tapaamisia on helppo sopia ryhmän ulkopuolelle tai kysyä toisten vanhempien mielipiteitä erilaisista tilanteista. Vanhempien puheista käy ilmi, että usea perhe tapaa toisiaan ryhmän ulkopuolella ja kuulumisia vaihdetaan paljon viikon aikana.

Fiiliskierroksen aikana syntyy usein keskustelua ja vanhemmat kysyvät muilta vinkkejä ja mielipiteitä. Toisten vanhempien vertaistuki on tärkeää. Lähtökohtana on, että jokainen on oman elämänsä asiantuntija. Ohjaaja huolehtii, että vanhemmille jää tilaa keskustella heille tärkeistä asioista pitämällä samalla lapset keskustelun keskiössä ja tukemalla vanhemman mentalisaatiota. Yksi tapa, jolla pyritään tasa-arvoiseen kohtaamiseen, on ettemme tietoisesti kysele ammateista tai työpaikoista. Toki vanhemmat jonkin verran tuovat näitä asioita itse esille, mutta yleensä siihen mennessä ensivaikutelmat ja tutustuminen on tapahtunut jo vanhemmuuden kautta. Joskus fiiliskierroksen aikana tai muuten ryhmässä huoli saattaa herätä, yleensä vanhemman jaksamisesta. Tällöin ohjaaja on ottanut huolen puheeksi vanhemman kanssa kahden kesken ja tarvittaessa ohjattu vanhempi tai koko perhe avun piiriin. Ohjaajana on tärkeä tunnistaa mihin oma ammattitaito riittää ja milloin oikea-aikainen perheohjaus on tarpeen.

Ohjelman mukainen aihe

Fiiliskierroksen jälkeen on ryhmän ohjelman mukainen aihe, mikä voi olla keskustelua vanhemmuuteen tai kasvatukseen liittyvistä asioista, asiantuntijan vierailu, askartelu tai ohjattu tuokio kuten vauvatus (vuorovaikutustanssi) tai vuorovaikutusleikkejä. Näiden aiheiden avulla pyrimme sekä jakamaan tietoa että herättelemään keskustelua ja ajatuksia. Esimerkiksi aihe vanhemmuus ja hyvinvointi sekä parisuhde lapsiperheessä on joka kerralla herättänyt paljon hyvää keskustelua ja ajatusten vaihtoa. Vertaisryhmissä käsiteltyjä teemoja olivat mm. vauvan kasvuun ja kehitykseen liittyvät asiat, uniasiat, vauvahieronta, satuhieronta, lapsen kiukun kohtaaminen, tunteet, parisuhde lapsiperheessä, loruttelu ja lorukorttiaskartelu, sormiruokailu, mediakasvatus, vuorovaikutusleikit, lapsi ja kesä, lapsiperheille tarjolla olevat palvelut, puhetta päihteistä ja päihdekasvatuksesta, vanhemmuuden vaikeat tunteet sekä vanhemmuus ja hyvinvointi. Tämän lisäksi jaettiin synnytyskokemuksia sekä keskusteltiin ja kuunneltiin rakkaimpia uni- ja lohdutuslauluja.

Vanhempien toiveiden mukaisesti askarreltiin myös tuttinauhoja sekä järjestettiin joulukorttikuvausta. Tämän lisäksi vertaisryhmissä kävi myös asiantuntijavierailijoita. Lapsiperheiden palveluohjauksen työntekijä perhetyöntekijä Marja Granlund ja varhaisen tuen vauvatyöntekijä Riikka Tikkanen kävivät kertomassa vauvaryhmissä lapsiperheiden palveluista. Neuvolapsykologi Outi Tiainen keskusteli ja opasti vuorovaikutukseen ja vauvan kehitykseen liittyvissä asioissa. Vauvauintiin tutustuttiin vauvauintiohjaaja Katja Huttusen johdolla. Satuhierontaa ryhmäläisille ohjasi Satuhieronta-menetelmän kehittäjä Sanna Tuovinen.

Pienten vauvojen ryhmässä kävivät [neuvolan terveydenhoitajat kerran kuukaudessa](#). Loppuvuodesta pienten vauvojen ryhmässä aloitti ["Vauvattaja" vapaaehtoinen](#), jonka tehtävänä on vauvojen ihaste-lun lisäksi tarjota yksi lisäsyli.

Askartelua pienten ja vähän isompien kanssa.

Perheryhmä Pikkulinnut

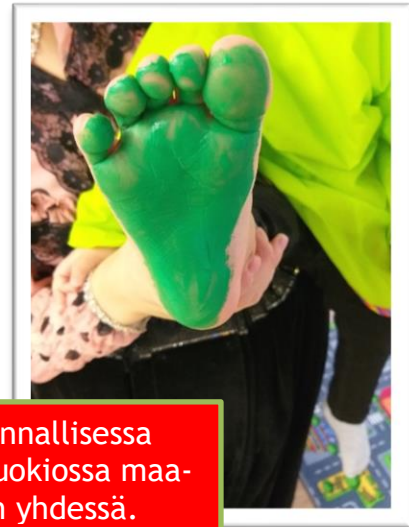
Maanantain perheryhmä Pikkulinnuissa valmistettiin yhdessä keittolounasta, mikä olikin perheiden toiveaihe. Ryhmissä tehtiin näiden lisäksi pieniä retkiä leikkikentille ja liikennepuistoon. Syksyllä ryhmissä järjestettiin valokuvaus, johon osallistui runsaasti perheitä. Lapsen oikeuksien juhaviikolla järjestettiin erilaista ohjelmaa myös ryhmissä. Ryhmissä keskusteltiin lapsen oikeuksista, pidettiin lasten hemmottelupäivä sekä tanssittiin perhetanssia juhlavaan tyyliin. Lasten hemmottelupäivässä oli kasvomaalausta, rentoutumista, musiikkia, askartelua sekä leppoisaa yhdessäoloa.

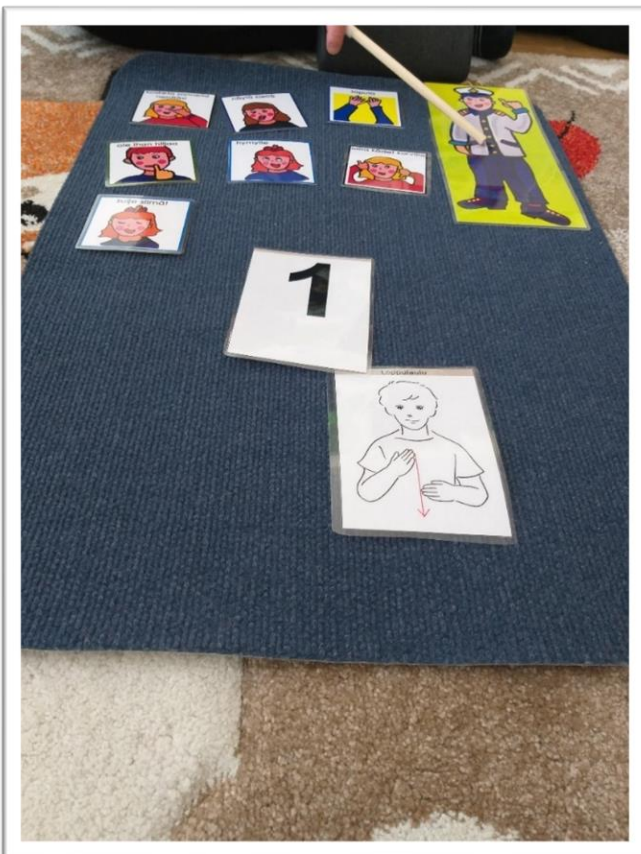
Sadonkorjuujuhla vietettiin yhdessä lasten ja aikuisten kanssa.

Perheiden perjantai

Perheiden toiveiden mukaisesti perheiden perjantaissa joka toinen viikko on noin puolen tunnin mittainen perhetanssituokio eli liikunnallisia laululeikkejä lapsiperheille. Ohjaajana toimii Nuorisoseura Nuoren lisälmen tanssinopettaja Päivi Herd. Joka toinen viikko on vaihtuvaa ohjelmaa ja perheitä otetaan mielellään mukaan myös järjestämään toimintaa. Perheiden perjantaissa ollaan esimerkiksi laulettu kuvitettuja lauluja ja satuja, pidetty aistirataa sekä järjestetty nukketeatteri. Useamman kerran ollaan myös leivottu yhdessä. Uunissa on paistunut mm. sämpylät, pitsat, pullat, muffinit ja joulupiparit. Perheiden perjantait ovat olleet alusta lähtien hyvin suosittuja. Syyskuun 27. päivänä osallistuttiin valtakunnallisen vauvanpäivän viettoon. Ohjelmassa oli vauvamuskari sekä loruttelua ja kahvitte- lua.

Toiminnallisessa satutuokiossa maalattiin yhdessä.

Kuvitettujen laulujen ohessa leikimme ja Kapteeni käskelleikkiä. Pipareiden leivonta ja koristelu oli mieluista.

Harjoittelijat ja vapaaehtoiset

Vuoden aikana toiminnassamme on ollut sosionomi- ja sairaanhoitajaopiskelijoita eri mittaisissa harjoitteluissa. Harjoittelijat ovat ohjanneet erilaisia tuokioita sekä osallistuneet ryhmätoimintaan harjoittelijan roolissa. Syksyn aikana sosionomiopiskelijat ohjasivat toiminnallisia satutuokioita sekä sairaanhoitajaopiskelijat nalleneuvolaa projektiopintoina.

Maanantaisin perheryhmässä sekä tiistaisin vauvaryhmässä syksyn aikana mukana oli yksi vapaaehtoinen. Vapaaehtoinen osallistui ryhmän toimintaan, keskusteli vanhempien kanssa, askarteli isompien lasten kanssa sekä oli apukätenä pienten vauvojen vanhemmille. Vapaaehtoinen auttoi myös keittiö- ja siivoushommissa.

Aamupala ja asiaa

Aamupala alkaa klo 9.00 ja asiaisuus klo 10.00-11.15, jonka jälkeen perheillä on mahdollisuus jutella asiantuntijavieraan kanssa kahden kesken. Asiantuntijavieraat olivat oman alansa ammattilaisia. Aiheina oli vuonna 2019: Uhmaikä ja kiukkukohtaukset (psykologi Hanna Järvinen), Lapsen kielellinen kehitys ja sen tukeminen (puheterapeutti Emmi Ruotsalainen), Päivähoidon aloitus (varhaiskasvatuksen palveluohjaaja Marjatta Miettinen), Kantoliinailu (kantoliinatukihenkilö Sanna Tikkanen), Lapsen fyysisen tuen kehitys (fysioterapeutti Eija Metsälä ja toimintaterapeutti Miia-Marju Katainen), Mitä vauva mieltii? (Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestöpäällikkö Eila-Mari Väätäinen), Kuvat arjen tukena/tietoisku ja työpaja (Lastu-hanke Maarit Mykkänen), Lantionpohjan lihakset (fysioterapeuttiopiskelijat) sekä Lapsi ja kesä (farmaseutti Tiina Pasanen). Vakiintuneiksi toiveaiheiksi ovat muodostuneet päivähoidon aloitus, lapsen kielellinen kehitys sekä lapsen fyysisen tuen kehitys. Uhmaikä ja kiukkukoh-
tauukset nousi uutena aiheena erittäin suosituksi ja sitä toivottiin jatkossa useammin.

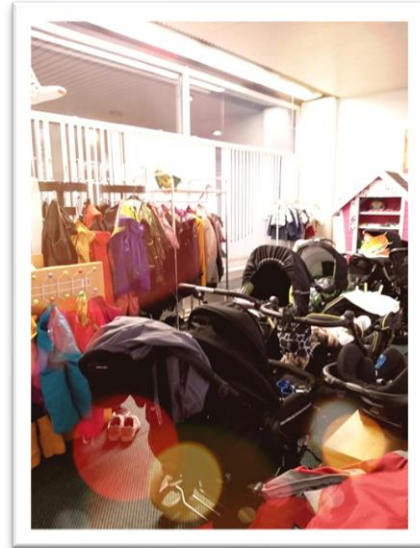
Vauvakutsut

Kolme kertaa vuodessa järjestetään vauvakutsut odottaville perheille yhteistyössä Iisalmen seurakunnan kanssa. Vuoden 2019 aikana kutsut järjestettiin keväällä kaksi kertaa ja kerran syksyllä. Kutsuihin osallistui odottavia perheitä niin Iisalimesta kuin lähikunnistakin. Kutsut alkavat imetyskorun askartelulla ja tutustumisella muihin perheisiin. Illan aikana kerrottiin Iisalmen lapsiperheiden palveluista, Perhekeskus Onni ja Ilonan toiminnasta sekä vauvaperheiden vertaisryhmistä. Lisäksi oli mahdollisuus kysyä kasteeseen liittyvistä asioista. Ilta päättyi yhteiseen kahvitteluun ja arpajaisiin.

VAUVAN PÄIVÄN JUHLAT

Vauvan päivää juhlittiin 27.9.2019 herkuttelemalla ja vauvoja ihastelemalla. Meillä vauvanpäivä on kyllä joka päivä 😊.

Lapsiperheiden ruokakurssi

Marttojen kanssa yhteistyössä järjestettyihin vauva- ja taaperoperheiden ruokakursseille osallistui vuoden aikana reilut kymmenen perhettä. Perheiden toiveiden mukaisesti kurssilla tehtiin sormiruokaa, soseita, kiisseleitä sekä mietittiin yhdessä omatekemän ruoan hintaa ja terveellisyyttä. Kurssilta jokainen sai mukaansa oman oppaan, mikä sisälsi ohjeita helppoihin arkiruokiin. Kurssi sai paljon kiitosta perheiltä.

Osallisuus

Perheiden, niin lasten kuin aikuistenkin osallisuutta halutaan korostaa toiminnassa. Perheiltä kerätään palautetta ja toiveita säännöllisesti. Perheitä toivotaan osallistumaan niin ohjelman suunnitteluun kuin toteutukseen. Esimerkkinä tästä, kävijöidemme toiveista kuulla lisää kantoliinailusta sekä kokeilla erilaisia kantovälineitä, he alkoivat kokoontua Onni ja Ilonan tiloissa säännöllisesti. Vanhemmat perustivat Iisalmen kantajat-ryhmän ja kutsuvat aktiivisesti asiasta kiinnostuneita perheitä mukaan tapaamiin. Perheet saavat vaikuttaa toiminnassamme myös lelu- ja tarvikkehankintoihin. Lisäksi muutama äiti innostui käsitöiden tekemisestä niin, että he toivat omat ompelukoneet mukanaan ja sitten ommeltiin yhdessä ruokalappuja ja muita pieniä vaatteita.

Viime vuoden aikana hankimme kävijöiden toiveesta mm. nukkekotiin lisää kalusteita, ihanan sateenkaarilelun, muoviluvahaa sekä askartelutarvikkeita. Myös mattojen valinnassa pienet leikkijät ovat saaneet antaa oman mielipiteensä.

Muutamia poimintoja Perheiden kokemuksista Perhekeskus Onni ja Ilonasta

Lapsemme kaippaa virikkeitä ja keksin tämän paikan.
- pienen lapsen isä

Ettehän Sirkku, Sinikka ja Mira jää koskaan pois Perheentalolta!?! – koululainen

Tämä on huippupaikka, iisalmeen vasta muuttaneina. Tämmöinen pitäisi olla kaikkialla.

Keittopäivä oli hyvä. Nyt on hyvä lähteä kotiin suoraan unille.

Tämä paikka on meidän turvasatama.

”Halusin kiittää teitä näin julkisesti, koska kuulemme liian harvoin kiitosta ja tiedän, että näihin kiitoksiin yhtyy niin moni muukin iisalmelainen perhe.”

Moni perhe on antanut hyvää palautetta tilojen tilavuudesta ja avaruudesta. Keskeinen sijainti koetaan hyväksi. Joitakin kertoja on tullut palautetta, että ensi kertaa tuleva perhe on joutanut vähän etsiskelmään sisäänkäyntiä. Leikkiminen ja saman ikäisten lasten tapaaminen on lapsille tärkeää. Saamme usein palautetta myös siitä, kuinka tärkeäksi koetaan, että heti ovella tervehditään ja toivotetaan tervetulleiksi.

Kodinomaisuus ja keittiön käyttömahdollisuus on tärkeää ja useimmiten sekä vanhemmat että lapset syövät mukanaan tuoman lounaan Onni ja Ilonassa. Useille lapsille ruokahetki onkin tärkeä osa ”kerhopäivää”.

Perheiden kokemuksia vauvaperheiden vertaisryhmätoiminnasta

Vertaistuki, äitikaverit, ryhmän hyvä ilmapiiri, hyvät aiheet ryhmissä sekä henkilökunta on saanut paljon hyvää palautetta. Erityisesti vertaistuen ja ystävystymisen merkitys nostetaan usein esille tärkeäksi asiaksi. Monilla vanhemmilla yhtenä suurena motiivina tulla ryhmään onkin juuri toisiin lapsiperheisiin tutustuminen ja monessa ryhmässä ryhmäläiset sopivat tapaamisia ja treffejä ryhmän ulkopuolellekin ja sitä pyrimme tukemaan.

Lasken päiviä uuden vauvaryhmän alkuun. Ihana saada aikuista juttuseuraa ja keskustella samassa tilanteessa olevien kanssa.

Neuvolatyöntekijä antoi palautetta, mitä kuullut perheiltä. Neuvola-aikoja siirretään, jotta pääsee vauvaryhmään ja moni perhe kehuu käyvän vauvaryhmässä. Perheet eivät kuulemma kaippa muita ryhmiä.

Parasta vauvaryhmässä on:

- ♥ Jakaa omaa arkea ja kuulla muiden arjesta, saada vertaistukea, hyviä vinkkejä, seuraa itselle ja lapselle.
- ♥ Ryhmän henki.
- ♥ Ajankohtaiset aiheet.
- ♥ Muiden äitien seura ja vaihtelua sekä lapsen että äidin arkeen.
- ♥ Keskustelut, vertaistuki, kaverit ja sisältö arkeen.
- ♥ Kertoa kuulumisia ja kuulla muiden viikosta, vertaistuki ja vinkit ongelmiin. Laulut ja leikit.
- ♥ Vapaa, rento oleskelu ja kuulumisten vaihto toisten ryhmäläisten kanssa.
- ♥ Ryhmähenki, positiivisuus, Mira ohjaajana on helposti lähestyttävä ja niin herttainen.
- ♥ Arkirytmii ja arjen positiivisuus, mitä ryhmästä sai!
- ♥ Lapsi saa virikkeitä ja väsyä. Muiden aikuisten seura.

Toivoisin lisää:

- ♥ Olisi mukava, että ryhmä jatkuisi pidempään (esim. taaperoaikana 1-2v.)
- ♥ Hmm. En osaa sanoa, meillä on ollut mukavaa.
- ♥ Olin tyytyväinen ryhmään näin.
- ♥ Ryhmä saisi jatkua vielä yli yksivuotiaille, kun ei töihin lähtö ole kaikille ajankohtainen

Nalleneuvola

Nalleneuvola on leikkiin perustuva lapsen kohtaamisen toimintamalli. Nalleneuvolaa on kehitetty yhdessä Savonian sairaanhoitajaopiskelijoiden kanssa. Toiminnan tarkoituksena on kohdata lapsi ja kuulla lapsen omia ajatuksia. Nallelta kysytään kuulumiset, mitataan pituus ja paino, tarkistetaan näkö ja kuulo ja kaikki merkitään Nalleneuvolakorttiin ihan niin kuin oikeassakin neuvolassa.

Nalleneuvola

Perheentalojen toiminnoissa ollaan lähdetty kehittämään ja kokeilemaan lapsille tarkoitettuja palaute- ja arviointimenetelmiä. Ikähaitari on ollut 1-6 vuotta ja opiskelijoiden mukaan lapset ovat poikkeuksetta halunneet mielellään osallistua palautteen antamiseen. Pääasiassa suurin osa lapsista olivat olleet kuitenkin varsin tyytyväisiä saamaansa palveluun 😊. Lapsia ohjataan jo pienestä kertomaan oma mielipiteensä ja huomaamaan, että hänen mielipiteensä on merkityksellinen.

Lisäksi joillakin kerroilla myös vanhemmille on ollut verenpaineen mittausta sekä tietoisukuja hyvästä ravinnosta ja liikunnasta.

Toimintaa on järjestetty Perhekeskus Onni ja Ilonan lisäksi Iisalmen, Vieremän, Sonkajärven, Lapinlahden, Varpaisjärven ja Kiuruveden kirjastoissa ja vierailtu Satumetsän päiväkodissa Kiuruvedellä, Nuppulan päiväkodissa Vieremällä, sekä Pilkkeen, Simpukan, Peltosalmen päiväkodeissa Iisalmissa ja Leppäkaarteeseen, Päivärinteen ja Kuuslahden päiväkodeissa Siilinjärvellä. Lisäksi on osallistuttu Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän järjestämään Perheiden parhaaksi-tapahtumaan 5.10.2019 Iisalmen Kulttuurikeskuksessa.

- ♥ Nalleneuvoloita yhteensä 13 kertaa keväällä ja 8 kertaa syksyllä 2019, joista 5 on pidetty Perhekeskus Onni ja Ilonassa
- ♥ nalleneuvoloihin on osallistunut yhteensä 533 lasta ja 246 aikuista
- ♥ yhteensä viisi sairaanhoitajaopiskelijaa on ollut vuorollaan nalleneuvolaohjaajana
- ♥ Kaikki opiskelijat ovat käyneet Perheentaloyhteistyön vapaaehtoistoiminnan perehdytyksen ennen nalleneuvolajaksoa.

♥ Nalleneuvolakorttien askartelua.

Opinnäytetyö, Nalleneuvola: Lasten ja perheiden edistämisen toimintamalli, Emmi Laitanen ja Vuorinen Salla (2018), <https://www.theseus.fi/handle/10024/146564>

Vertaisryhmät ja muut ryhmät vuodelta 2019 lukuina:

Vertaisryhmät:	KK	Aikuiset	lapset	naiset	miehet	yhteensä	eri kävijöitä
Pikkulinnut kevät	20	228	303	198	39	531	117
Pikkulinnut syksy	20	288	364	253	40	652	120
Pääskyt kevät 6 - 12 kk	21	227	218	213	2	445	55
Haikarat kevät 0 - 6 kk	21	284	264	280	3	548	75
Haikarat syksy 6 - 12 kk	20	190	189	179	11	379	53
Kuukkelit syksy 0-6kk	20	224	226	206	18	450	68
Perheiden Perjantai kevät	20	210	262	173	36	472	120
Perheiden Perjantai syksy	20	217	283	184	33	500	150
Monikkoryhmä Nepparit, syksy	3	15	22	13	2	37	16
Yhteensä:	165	1883	2131	1699	184	4014	774
Aamupala ja asiaa, kevät 6/syksy 3	9	158	164	146	14	323	150
<i>Kantoliinailu</i>		17	21	16	1	38	30
<i>Lapsen fyysisen kehityksen tukeminen</i>		20	22	19	2	42	42
<i>Mitä vauva ajattelee?</i>		16	13	15	2	30	30
<i>Kuvat arjen tukena, tietoisu ja työpaja</i>		24	27	22	2	51	51
<i>Fysiomama</i>		20	15	20	0	35	35
<i>Lapsi ja kesä</i>		9	8	7	2	17	17
<i>uhmaikä ja kiukkukohtaukset</i>		20	26	18	2	46	46
<i>Lapsen kielellinen kehitys ja sen tukeminen</i>		15	14	14	1	29	29
<i>Päivähoidon aloitus</i>		17	18	15	2	35	35
Illtateet ja asiaa, kerran syksyllä	1	12	6	10	2	18	18
Illtapöllum	38	213	236	165	50	449	109
Tinttien pikkujoulu	1	8	13	8	0	21	21
Västäräkkien pikkujoulu	1	4	6	4	0	10	10
Aistiseikkailu/ MLL:n Iisalmen yhdistys+ Savonia	1	10	15	8	2	25	25
Jouluaskartelu/ MLL:n Iisalmen yhdistys+ Savonia	1	17	18	15	2	35	35
Lapsiparkki/ MLL:n Iisalmen yhdistys+ Savonia	1	14	18			32	32
Nalleneuvola/Savonia + Perheentalo	5	30	30	25	5	60	30
NalleneuvolaKirjastot ja päiväkodit Ylä-Savon alueella	16	216	503	150	66	719	700
Yhteensä	65	524	845	385	127	1369	980

Muut ryhmät

Erityislapsiperheiden lauantait/Lastu-hanke, SAV+A31:A45AS	3	45	23	36	9	68	32
Naisten Kansainvälinen kerho/SPR Iisalmen osasto	4	177	76	147	30	253	75
Luetaan Yhdessä -ryhmä/SPR	31	372	93	310	62	465	35
Aistiseikkailu/MLL:n Iisalmen yhdistyt ja Savonia	1					0	22
Satu&Aatos-kerho/Sanataidekoulu Aapeli	5	22	21	22	0	43	10
Perhevalmennus/Ylä-Savon SOTE	10	99	0	73	26	99	90
Perheraati, kerran keväällä	1	9	7	9	0	16	16
Vaalipaneeli 27.3.2019	1	23	7	20	3	30	30
Nuorisoseura Nuori Iisalmi	24	201	182	133	68	383	25
Unicef Nukentekijät lauantaisin	12	107		107		107	22
Tatu ry/Hanaa-hanke	1	18		14	4	18	18
Doulaillat/Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys	2	11		11		11	8
Masu-illat/Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys	3	31		24	7	31	22
Tukihenkilöillat ja -koulutukset/Pelastakaa Lapset	4	35	12	31	4	47	32
MLL:n Järvi-Suomen piirin syyskokous	1	15		15		15	15
Vauvakutsut, yhdessä srk:n kanssa	3	35	3	27	8	38	35
Yhden vanhemman ryhmä	2	8	6	8		14	10
Erokahvila/Y-Savon Ensi- ja turvakoti	6	19	4	18	1	23	
Kantoliinailijat/ Iisalmen kantajat	3	16	21	16		37	20
Iisalmen Maitokahvila/Imetyksen tuki ry	9	25	15	25		40	15
Vapaaehtoisten perehdytysillat	4	21		18	3	21	21
Muut kokoukset ja suunnitteluil- lat	6	30	2	25	5	32	25
YHTEENSÄ	136	1319	472	1089	230	1791	578
Ryhmätoiminta	366	3884	3612	3319	555	7496	
Avoin toiminta		2525	2375	2166	359	4894	300
Vapaaehtoisia avoimessa toiminnassa		100		80	20	100	10
Yhteensä kaikki:		6509	5987	5565	934	12490	2792

5.3 Perhetupa Väkkärän avopalvelutoiminnat

Perhetupa Väkkärä on Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n toimipaikka. AVITUS - avopalvelutoiminnan kehittämishanke aloitti toukokuussa 2007 (RAY, nykyisin Ak -kohdennettu toiminta-avustus). Perheentalo -yhteistyön johtaja on kuulunut Perhetupa Väkkärän ohjausryhmään, joka on kokoontunut vuoden aikana neljä kertaa. Ohjausryhmän tavoitteena on koordinoida ja kehittää Perhetupa Väkkärän avopalvelu- ja Päiväryhmä Pampulan toimintaa. Lisäksi eri työmuodoille on koottu omat työryhmät, jotka kokoontuivat noin kerran kuukaudessa. Perheentalo -yhteistyön johtaja tai koordinaattori on ollut mukana näissä työryhmissä.

Perhetupa Väkkärä on Louhenkatu 19:sta sijaitsevassa kerrostalon alakerrassa syyskuulle saakka ja muutti sitten uusiin tiloihin Savonkatu 13. AVITUS –avopalvelutoiminnasta on oma laajempi toimintakertomus.

5.3.1 Yökylätoiminta

” Todella hyvä kokemus, lapset olivat viihtyneet ja tunteneet olonsa turvalliseksi, se oli tärkeintä”

Yökylätoimintaa järjestettiin resurssien mukaan kuukausittain lapsiperheille, joilla ei ole mahdollista viedä lapsia esim. isovanhemmille. Yhtenä tavoitteena on perheiden jaksamisen tukeminen. Toiminta on kaikille yläsavolaisille perheille avointa, osa yökyliin tulleista lapsista ohjautui Ylä-Savon Soten sosiaalityöntekijöiden ja perhetyön kautta. Esitteitä Yökylätoiminnasta jaettiin seurakunnan tiloihin, sosiaalitoimeen, perhetyöhön, päiväkoteihin, neuvoloihin ja Perhekeskus Onni ja Ilonaan.

Yökylä alkoi keväällä perjantaina klo 17.00 ja päättyi lauantaina klo 14.00. Syyskuusta joulukuulle Yökylät järjestettiin Lumilinnan päiväkodilla Perhetuvan tilojen sisäilmaongelmien vuoksi. Yökyläaikataulu muutettiin päiväkodin aikataulu huomioiden alkavaksi perjantaina klo 18.00 ja päättyväksi lauantaina klo 12.00. Aikataulumuutoksen huomattiin sopivan paremmin myös Yökylään osallistuvien lasten kannalta, kun pienemmät lapset pääsivät päiväunille kotiin lauantaina jo klo 12.00. Sisällöltään Yökylä pidettiin kodinomaisena ja tärkeää on, että Yökylässä on paljon kuuntelevia korvia, auttavia käsiä ja paljon aikuisen aikaa ja syliä tarjolla lapsille.

Avopalveluohjaajan lisäksi Yökylätoiminnan toteutukseen osallistui Perheentalon työntekijöitä, yhdistyksen vapaaehtoistoimijoita sekä sosionomi (AMK) opiskelijoita. Vanhempien antamasta palautteesta ilmenee, että he kokevat yökylätoiminnan tärkeänä ja merkityksellisenä jaksamisensa ja arjen pyörittämisen kannalta. Monelle perheelle yökylä on ainoa yökyläilypaikka. Yökylässä oli kerrallaan 2-4 iältään 3-11-vuotiasta lasta ja 2-3 aikuista. Joidenkin Yökylä-kertojen kohdalla lapsia ei voinut ottaa yhtä

montaa kuin toisilla kerroilla, esimerkiksi Yökylään tulevan lapsen erityisen tuen tarpeen vuoksi. Usealla perheellä olisi ollut tarvetta useampaan Yökyläkertaan ja tämä toive pystyttiin joidenkin perheiden kohdalla myös toteuttamaan. Vuoden aikana järjestettiin 9 yökylää, joissa oli yhteensä 29 käyntikertaa ja eri lapsia oli 15. Perheentalon työntekijä oli kuudessa yökylässä vastaavana ohjaajana. Lisäksi oli 9 ohjaajapalaveria.

5.3.2 Mummola-toiminta

”Kyllä on älyttömän hienoo, että tämmöistä toimintaa on olemassa”.

Mummolan Mummot ovat vapaaehtoisia henkilöitä, jotka muodostavat Mummolan Mummojen ryhmän. Ryhmässä oli vuoden 2019 viisi eri mummoa, joista paikalla vuorollaan on 2-4 mummoa. Mummolaan voi perhe tuoda lapsensa leikkimään siksi aikaa, kun vanhempi käy vaikka kaupassa tai lääkärisä tai voi viettää hetken omassa rauhassaan. Tavoitteena on vanhempien jaksamisen lisääminen ja arjen sujumisen helpottaminen. Toiminta on maksutonta.

Mummola on avoinna keskiviikkoisin klo 9.00 – 12.00. Mummola oli auki 34 kertaa ja mummojen käyntikertoja oli 132 ja lasten 156. Eri lapsia oli 29 ja mummoja 5. Mummola on kokoontunut Perhetupa Väkkärässä.

5.3.3 Doulatoiminta vauvaa odottavien perheiden tukena

Vapaaehtoiset Doulat

Ylä-Savon ensi- ja turvakotiyhdistyksen doulatoiminta on Ensi- ja turvakotien liiton koordinoima toimintamuoto ja sitä kehitetään Perheentalo –yhteistyön kanssa. Doulatoiminnan koordinaattorina toimii Perheentalo -yhteistyön koordinaattori.

Vapaaehtoinen doula on synnyttäjän tukihenkilö, joka tukee äitiä ja perhettä vauvan odotuksessa ja synnytyksessä. Ylä-Savon ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n vapaaehtoiset doulat saavat koulutusta, vertaistukea sekä työnohjausta vapaaehtoistyössä toi-

mimiseen. Doulalla on vaitiolovelvollisuus. Jos doula tulee mukaan synnytykseen Ylä-Savon ensi- ja turvakotiyhdistys perii kulukorvauksena 40 euroa/perhe.

Vapaaehtoista doulaa voi pyytää silloin, kun perheellä on esimerkiksi vaikea taloudellinen tilanne, synnyttäjällä on alle 18-vuotias, turvapaikanhakija tai perheessä on vakava päihde- tai mielenterveyden ongelma tai joku muu erityinen syy, esimerkiksi se, että alueella ei ole ammattidoulua tarjolla. Doulan läsnäolo synnytyksessä lisää tutkimusten mukaan synnyttäjän turvallisuuden tunnetta ja auttaa sietä-

mään paremmin synnytyskipuja. Doulan saa synnytykseen, vaikka isä tai muu tukihenkilö olisi mukana, tällöin tukea saavat sekä äiti että isä.

Doula tutustuu perheeseen ja masuvauvaan jo raskausaikana. Doula auttaa synnytykseen valmistautumisessa kuuntelemalla äidin toiveita ja ajatuksia edellisistä raskauksista ja synnytyksistä, toiveista tämänkertaiseen synnytykseen sekä muista mahdollisesti odottajaa mietityttävistä asioista. Doula voi tulla mukaan tutustumaan synnytyssairaalaan tai vaikkapa ultrakäynnille. Tapaamisista sovitaan aina yhdessä perheen tarpeen mukaan.

Läsnäolo ja äidin tukeminen ovat doulan tärkeimpiä tehtäviä synnytyksessä. Doula voi hieroa synnyttäjää, auttaa rentoutumaan, neuvoa hengitystekniikassa, muistuttaa äitiä tämän toiveista ja viestittää ne myös henkilökunnalle. Vauvan syntymän jälkeen doula tapaa vielä perhettä, jolloin voidaan käydä yhdessä läpi synnytyksen kulkua ja siihen liittyviä tunteita. Synnytyksen jälkeisten tapaamisten jälkeen doulatukisuhde päättyy.

Doulatoiminnan prosessi

Doulapyyntö voi tulla äitiysneuvolan tai muun yhteistyöverkoston kautta tai raskaana oleva voi olla suoraan yhteydessä Perheentalo –yhteistyön koordinaattoriin. Sopiva doula valitaan odottajan toiveita kuunnellen. Lisäksi nimetään aina myös varadoula. Doula sopii suoraan tapaamisista odottavan kanssa. Varadoula on mukana ainakin ensimmäisessä tapaamisessa. Myös työntekijä voi olla tarvittaessa mukana ensimmäisellä tapaamisella. Ennen synnytystä tapaamisia on yleensä kaksi tai kolme kertaa, mutta yhteistyö doulan kanssa voi alkaa missä vaiheessa raskautta vain. Tapaamiset voivat toteutua tuetun kotona tai esimerkiksi yhdistyksen tiloissa.

Doula voi olla mukana synnytyksessä, mutta joskus ennen synnytystä annettu tuki on ollut riittävää. Joissain tilanteissa doulan tukea toivotaankin nimenomaan raskausaikaan, ei synnytykseen. Vauvan syntymän jälkeen doula tapaa perhettä yleensä yhden kerran, jolloin voidaan käydä läpi kokemuksia tukisuhteesta ja synnytyksestä. Tämän jälkeen doulaussuhde päättyy.

Doulauspyyntöjä oli viime vuonna kuusi kappaletta, joista kuudessa luotiin doulasuhde. Doulailtoja oli viime vuonna viisi kappaletta. Aktiivisia doulia oli vuonna 2018 kahdeksan ja kaksi doulaa hätävarallista.

Doulailtoja pidettiin viime vuonna viisi kappaletta. Illoissa tarjotaan vapaaehtoisille vertaisuutta, virkistystä sekä lisäkoulutusta. Doulailloissa myös suunnitellaan yhdessä tulevaa toimintaa. Viime vuonna teimme tutustumiskäynnin yhdessä Kuopion Ensi- ja turvakotiyhdistyksen doulien kanssa Kuopion Yliopistollisen sairaalan synnytysosastolle.

Masuillat

Masuillat ovat vapaaehtoisten doulien odotaville äideille ja perheille järjestämiä iltoja, joissa jaetaan tietoa odotuksesta ja synnytykseen valmistautumisesta. Illassa on mahdollisuus myös jakaa kokemuksia ja tavata vertaisia. Ilta päätetään hengitys- ja rentoutusharjoituksiin, jonka jälkeen saa vielä jäädä va-

Oletko raskaana? Tervetuloa mukaan Masuiltoihin

Vauvan odotus herättää paljon ajatuksia ja tuleva synnytys usein mietityttää. Raskaana olevat äidit ovat tervetulleita Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen vapaaehtoisten doulien pitämiin Masuiltoihin. Doulat ovat raskauden- ja synnytyksen tukihenkilöitä. Masuilloissa voi jakaa kokemuksia odotusajasta ja saada tietoa odotukseen ja synnytykseen liittyen esimerkiksi synnytyksen valmistautumisesta, erilaisista synnytyksennoista sekä lääkkeettömästä kivunlievityksestä. Illoissa voi osallistua myös rentoutus- ja hengitysharjoituksiin. Synnytyksen valmistautumisen kerralle myös puoliset tai synnytykseen mukaan tulevat läheiset ovat tervetulleita mukaan.

Masuillat pidetään Perhekeskus Onni ja Ilonassa Pohjolankatu 6 L6, Iisalmi

Masuillat:	Illan aiheena:
TI 13.3. klo 18-20	Lääkkeetön kivunlievitys synnytyksessä
TI 15.5. klo 18-20	Synnytyksen valmistautuminen, tukihenkilö mukana synnytyksessä
TI 7.8. klo 18-20	Ensi päivät vauvan kanssa
TI 9.10. klo 18-20	Lääkkeetön kivunlievitys synnytyksessä
TI 27.11. klo 18-20	Synnytyksen valmistautuminen, tukihenkilö mukana synnytyksessä

paasti keskustelemaan. Illoissa on paikalla myös työntekijä. Viime vuonna paikalla oli joko Perheentalo -yhteistyön koordinaattori tai vauvaperheryhmä Pampulan ohjaaja. Viime vuonna Masuiltoja järjestettiin neljä kertaa. Masuilloista on saatu paljon hyvää palautetta ja ne ovat löytäneet nopeasti paikkansa osana doulatoimintaa ja odottaville äideille tarjottuja palveluita.

Doulakoulutus

Kevätkaudella 2019 koulutettiin viisi uutta vapaaehtoista doulaa, joista kaikki ovat jääneet mukaan toimintaan. Kouluttajan toimi koordinaattori Sirkku Nevalainen, hankekoordinaattori Maarit Mykkänen sekä kättilö Anni Komulainen.

Perheleirit

5.4 LUONTOPERHELEIRI

Luontoperheleiri pidettiin Metsäkartanon upeissa puitteissa 3.-6.10.2019 Mukana oli neljä perhettä. Neljä miestä, neljä naista ja 10 lasta. Perheleiri pidetään yhteistyössä Metsäkartanon Voimaa vanhemmuuteen hankkeen kanssa. Leirin tavoitteena oli tarjota perheille hengähdys hetki arjen keskellä ja mukavaa tekemistä koko perheellä lähellä luontoa. Viikonlopun aikana ehdimme mm. käydä melomassa, osallistua Metsäkartanon avaruusohjelmaan, kokeilla jousiammuntaa ja kiipeilyä, ihmetellä luonnon ihmeitä turvekammilla ja istua yhdessä nuotion äärellä.

Leiri oli onnistunut ja vaikka ohjelmaa olikin runsaasti, myös rauhoittumiseen jäi aikaa. Myös valmista ruokailua arvostettiin. Perheleirillä oli mukana yksi työntekijä ja kolme vapaaehtoista. Sekä perheet että Metsäkartanon työntekijät arvostivat vapaaehtoisten tarjoamaa apua erityisesti pienimpien lasten kanssa.

5.5 Varhainen Perheohjaus

Perheohjaus on palveluohjausta. Perheohjauksessa pyritään toimimaan mahdollisimman lähellä perheitä. Ajatuksena on mahdollisimman helppoa ottaa yhteyttä työntekijään ja yhdessä miettiä ja keskustella perheen tilanteesta. Työntekijöillä on omat toimistot Perhekeskus Onni ja Ilonan yhteydessä, joten kohtaamiset ja kahdenkeskiset tuokiot syntyvät kuin itsestään. Keskusteluhetket vaativat työntekijältä ammattimaista tietoisuutta ja ymmärrystä perheen nykyhetkestä. Samalla työntekijöiden roolit lapsiperheiden varhaisen puuttumisen ja kynnyksettömän työn asiantuntijoina ovat vahvistuneet.

5.6 Tapahtumat

Perheluistelu 21.1.

Perheluistelu järjestettiin yhteistyössä paikallisen jääkiekkjoukkueen Iisalmen Pelikarhujen kanssa Iisalmen jäähallissa ja ulkojäällä. Pakkasta oli tapahtumapäivänä melkein 30 astetta. Tapahtuma kuitenkin pidettiin ja paikalla oli kuusi vapaaehtoista ja kävijöitä noin 100 ja olimme tyytyväisiä tapahtuman osallistujamäärään. Tapahtuma oli lämminhenkinen ja IPK:n pelaajat ottivat lapset mahtavasti huomioon.

Ystävyyden POPUP -kahvila maahanmuuttajaperheille järjestettiin SPR:n Iisalmen osaston vapaaehtoisten järjestämänä Perhekeskus Onni ja Ilonassa 17.2.2019. Tilaisuuteen osallistui noin 150 henkilöä.

Vaalipaneeli 27.3.

Eduskuntavaaleihin liittyen järjestimme Vaalipaneelin teemalla lapsiperheet ja lasten hyvinvointi. Paneelin keskustelua ohjasi Mannerheimin Lastensuojeluliiton Järvi-Suomen Piirin järjestöpäällikkö Eila-Mari Väätäinen. Valiipaneelin osallistui ehdokkaat kuudesta eri puolueesta. Tilaisuuteen osallistui noin 30 henkilöä.

Kaikkien lasten juhlat – Perheentalo 15 vuotta! 11.5.

Juhlien suunnittelu

Perheentalo 15v. juhlia suunniteltiin osana Perheraatia 28.2. Lasten kanssa menetelmänä käytettiin puhuvaa mattoa. Nuorimmat osallistujat olivat hiukan alle kaksi vuotiaita, mutta hekin vaikuttivat valitsevan kuvia tarkasti. Aikuiset osallistuivat suunnitteluun kirjoittamalla toiveita ylös. Selkeänä teemana lasten valitsemista korteista löytyi leikkiminen, kasvomaalaus, askartelu sekä syöminen. Vahvana toiveena oli myös: **ei jonoja!**

Lasten toiveet punaisena lankana lähdettiin suunnittelemaan juhlaa eri toiminnallisiin pisteisiin. Myös vapaan leikkipisteen tuominen juhliin oli selvästi lasten toiveiden mukainen. Tapahtuman esteettömyys oli myös tärkeää ja tämä pidettiin mielessä koko prosessin ajan. Siitä nousi myös juhlan nimi: Kaikkien lasten juhlat.

Kaikkien lasten juhlat

Perheentalo -yhteistyö perustuu verkostomaiseen yhteistyöhön, joten oli luonnollista lähteä totuttamaan juhlaa olemassa olevien verkostojen kanssa yhteistyössä. Juhlaan esiintymään tilattiin Rautavaaran nuorisosirkus. He pitivät myös Sirkustyöpajoja sekä puhalsivat ilmapallo eläimiä. Laululeikkejä veti Päivi Herd Nuorisoseura Nuoresta Iisalimesta. Valtakunnallista tukea saimme Kehitysvammaisten Tuki- liitolta ja Vammaisperheyhdistys Jaatiselta.

Perheentalo

Perheentalo -yhteistyö täyttää 15 vuotta ja järjestää

Kaikkien lasten juhlat!

**Iisalmen liikuntahallissa
la 11.5. klo 10.00-14.00**

Klo 10.30-11.00 Rautavaaran nuorisosirkuksen esitys
klo 11.00-11.30 Laululeikkejä,
Nuorisoseura Nuori Iisalmi
klo 11.30-13.00 Sirkustyöpajoja
klo 13.00-13.30 Laululeikkejä

Tapahtuma on maksuton ja esteetön!
Tervetuloa mukaan koko perheellä!

kasvomaalausta,
minipossu Sulo,
kaverikoirat

laulua, leikkejä,
askartelua, ilmapalloja,
keppihevostata, ym.

pienää tarjontaa,
sirkustemppejä,
ilmavoltitirata (AirTrack)

Tapahtumassa mukana: Savon Vammaisasuntosäätiö, LASTU Vammaisten lasten ja perheiden tukimallit -levittämishanke, Nuorisoseura Nuori Iisalmi, Iisalmen seurakunta, Tukiliitto, Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry, Rautavaaran nuorisosirkus, Savonia AMK, Ylä-Savon Kaverikoirat, Yhden vanhemman ryhmä, Yhdessä Lapsen parhaaksi!

Tapahtuman toimintapisteinä olivat keppihevosrata, askartelupiste, kuvitetut laulut ja leikit, sisäkeilaus, kasvomaalaus, leikkialue, satupilvi, minipossu Sulo ja kaverikoirat, laululeikkejä sekä erilaiset sirkuskustyöpajat kuten Air track -patja ja yksipyöräisellä ajaminen.

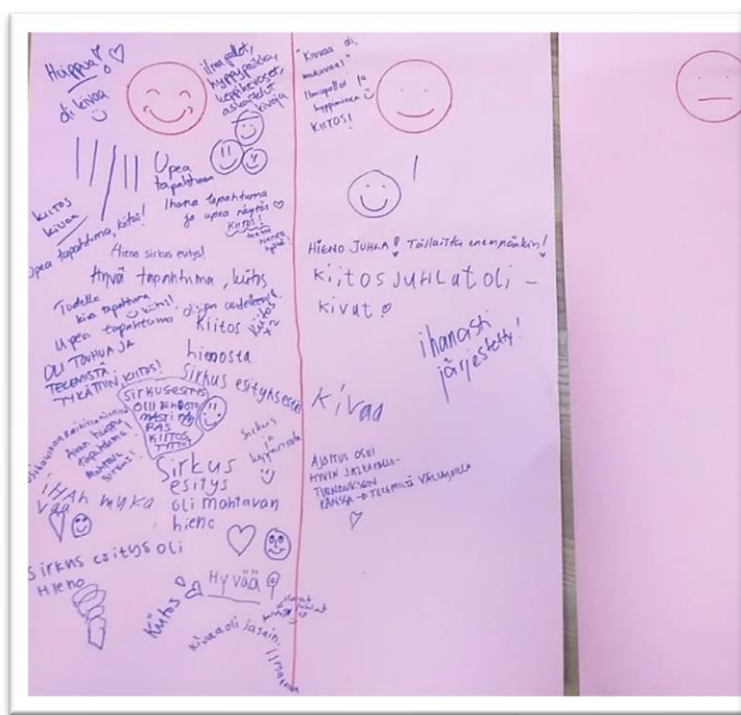
Vapaaehtoisten panos oli tärkeässä roolissa. Vapaaehtoisia oli mukana suunnittelemassa, valmistele-
massa ja itse tapahtumassa noin 30 henkilöä. Ilman vapaaehtoisten panosta tapahtumaa ei olisi voinut
tässä mittakaavassa järjestää.

Palautteen kerääminen

Tapahtuman aikana perheiltä pyydettiin palautetta sekä kirjallisesti että suullisesti. Kaiken kaikkiaan
palaute oli suureksi osaksi positiivista. Kirjallisesti saatiin ainoastaan positiivista palautetta. mm. "Upea
tapahtuma, kiitos!" "Tosi hauskaa kaikissa pisteissä, "Iloiset juhlat". Sirkusesitystä keuhuttiin kovasti.

Moni olisi toivonut toistakin sirkusesitystä juhlan aikana. Eri toimintapisteistä saatiin hyvää palautetta.
Lasten leikkipiste oli todella suosittu koko tapahtuman ajan, joka ehkä vähän yllätti meidät järjestäjät-
kin. Lasten toiveet oli tärkeä ottaa huomioon juhlaa järjestettäessä.

Tapahtuman esteettömyydestä saimme hyvää palautetta. Erityisesti kuulosuojaimista, joita oli mahdol-
lisuus lainata ovelta, sekä vaipanvaihtopisteen järjestämisestä isommille lapsille.

Lapsen oikeuksien konsertti – lapsen oikeudet 30 vuotta 18.11.

Jo perinteeksi muodostunut Lapsen oikeuksien päivän konsertti aloitti Lapsen oikeuksien juhla viikon ma 18.11. Konsertti järjestettiin yhteistyössä Ylä-Savon Musiikkiopiston kanssa jo kymmenettä kertaa. Konsertissa oli esiintyjien ja yleisön yhteisiä osuuksia esimerkiksi vuorolauluna. Lapset myös juonsivat konsertin. Konsertti oli lasten näköinen, upea, myös pienille, ensi kertaa konsertissa olijoille.

Konsertista tuli runsaasti hyvää palautetta niin perheiltä, vapaaehtoisilta, yhteistyökumppaneilta ja työntekijöiltä. Ensi vuonna uudestaan. Paikalla oli useita vapaaehtoisia ja heidän apuaan tarvitaankin erityisesti satojen ilmapallojen täyttämässä. Tavaksi on muotoutunut, että lapset saavat konsertin jälkeen ilmapallot mukaansa.

Perhekeskus Onni ja Ilonan lapsen oikeuksien päivän juhla 20.11.2019. Syötiin kakkua ja jaettiin ilmapalloja. Mukana 4 vapaaehtoista 2 työntekijää, 50 osallistujaa

Lapsen Ääni keskustelutilaisuus Perhekeskus Onni ja Ilonassa 21.11.2019. Petri Paju Lastensuojelun Keskusliitosta oli tilaisuuden puheenjohtaja ja keskustelun ohjaaja. Osallistujia oli noin 30.

LAPSEN OIKEUDET 30 VUOTTA Perhekeskus Onni ja Ilonassa

MINA SAAN OLLA MINÄ

LAPSEN OIKEUKSIEN VIikko

Lapsen ääni!

To 21.11. klo 8.30-10.30

Avoin keskustelutilaisuus aamukahvittelun (tarjolla myös leipää, hedelmiä, keksejä yms.) merkeissä perheille ja päättäjille Perhekeskus Onni ja Ilonassa, Pohjolankatu 6.

Mitä kuuluu lapsille ja miltä lisämi näyttää lapsiperheiden silmin?

Tervetuloa lapset, perheet ja päättäjät!

Keskustelua ohjaa Kaikkille Eväät Elämään! hankepäällikkö Petri Paju Lastensuojelun Keskusliitosta. Tiedustelut stinika.roth@perhekeskus.fi, 040 7431773

Perhekeskus Lapset - Raddo Bornen
 HALL

6 VAPAAEHTOIS- JA KANSALAISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Perheentalo –yhteistyön vapaaehtois- ja kansalaistoiminnan kehittäminen ja koordinointi on tärkein järjestöjen toimintaedellytysten turvaamisen elementti. Vuosien aikana on muotoutunut hyväksi koettu rakenne ja rytmi virkistys- ja koulutustapahtumista, jotka on tarkoitettu kaikille Perheentalo – yhteistyön vapaaehtoisille, hallitusten jäsenille ja työntekijöille. Vuonna 2019 toimintaan tuli mukaan 23 uutta vapaaehtoista. Tällä hetkellä toiminnassa on mukana 134 vapaaehtoista ja tämän lisäksi mukana on ollut noin 30 opiskelijaa toteuttamassa esimerkiksi Nalleneuvolaa. Perheentalo yhteistyössä mukana olevien yhdistysten vapaaehtoisista osa on hallitusten jäseniä, mutta suurin osa heistä on myös aktiivisia vapaaehtoisia.

UUSIEN VAPAAEHTOISTEN REKRYTOIMINEN

Perheentalo -yhteistyö järjestää neljä kertaa vuodessa perehdytysillan uusille vapaaehtoisille. Iltoja markkinoidaan sosiaalisessa mediassa, Perheentalon nettisivuilla, Perhekeskus Onni ja Ilonassa sekä ilmoitustauluilla..

Uusia vapaaehtoisia perehdytetään myös perehdytysiltojen ulkopuolella, jotta innokkaat uudet vapaaehtoiset pääsevät heti toimintaan mukaan. Koordinaattori vastaa vapaaehtoisten rekrytoinnista ja perehdyttämisestä. Perehdytysilloissa on mukana myös Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen avopalveluohjaaja. Perehdytysiltojen lisäksi järjestettiin syventäviä koulutuksia kuten tukihenkilövalmennuksia, doulakoulutusta sekä Kylämummi- ja vaarikoulutusta. MLL:n Järvi-Suomen Piirin järjestöpäällikkö Eila-Mari Väätäinen oli perehdyttämässä Kylämummeja ja -vaareja. Koulutukseen ilmoittautui kolme naista.

Vapaaehtoistoiminnan luonteelle on ominaista, että vapaaehtoisissa on vaihtuvuutta. Osa vapaaehtoista tekevät vapaaehtoistoimintaa vuosikausia ja antavat sille aikaansa ja osa on mukana toiminnassa vaikkapa vuoden ja tulevat pop up tyyppisestä esim. tapahtumiin. Onkin tärkeää, että mukana saa olla oman elämäntilanteen ja voimavarjojen mukaan.

VAPAAEHTOISTOIMINNAN VIRKISTYS- JA KOULUTUSILLAT

Vapaaehtoisille tarjotaan säännöllisin väliajoin virkistys- ja koulutusilloja. Iltojen sisällöissä otetaan huomioon koulutustarpeet ja vapaaehtoisten toiveet. Virkistysilloissa tärkeässä roolissa on myös vertaisuus ja toisten vapaaehtoisten kohtaaminen. Koordinaattori vastaa virkistys- ja koulutusiloista sekä yhteydenpidosta vapaaehtoisiin. Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen avopalveluohjaaja toimii koordinaattorin työparina.

Kisakellari 11.2.

Ilta järjestettiin vapaaehtoisten toiveesta. Illan aikana oli mahdollisuus kokeilla curlingia, ampumasimulaattoria sekä jännittävää joukkueina pelattavaa Magazone laserpeliä. Illan aikana oli mahdollisuus

kokeilla kaikkea kolmea tai vain osaa omasta mielenkiinnosta lähtien. Paikalla 8 vapaaehtoista ja kaksi työntekijää.

Rupatellaan! 18.2.

Kokeilimme olisiko vapaaehtoisilla tarvetta säännöllisesti järjestettäviin vapaamuotoisiin kohtaamisiin. Rupatellaan! kertoja oli kevätkauden aikana viisi kertaa maanantain alkuillassa. Ensimmäisellä kerralla kaksi vapaaehtoista tuli paikalle, mutta muina kertoina tulijoita ei ollut. Todennäköisesti syynä on, että työntekijät ovat yleisesti ottaen hyvin tavoitettavissa ja vapaaehtoisen virkistysiltoihin on myös vapaaehtoisten toiveista jätetty enemmän tilaa vapaalle keskustelulle ja ajan viettämiselle yhdessä.

Työkaluja erityistä tukea tarvitsevan lapsen ja perheen kanssa toimimiseen 21.3.

Koulutusilta vapaaehtoisille. Kouluttajana toimi Lastu -hankkeen hankekoordinaattori Maarit Mykkänen. Illassa käytiin läpi osallisuutta, saavutettavuutta sekä puhetta tukevia menetelmiä ja toimintatapoja. Iltaan osallistui 10 vapaaehtoista ja 1 työntekijä.

Loruja ja lauluja 15.4.

Koulutusilta vapaaehtoisille. Sanataidekasvattaja Anne Karjulan johdolla opettelimme uusia lauluja ja loruja. Ilta oli pidetty ja jatkoa on toivottu. Paikalla 7 vapaaehtoista ja kaksi työntekijää.

Kevätkarkelot 27.5.

Perinteeksi muodostuneet kevätkarkelot, johon kuuluu hyvää syömistä, seuraa ja saunomista ranta-saunassa, pidettiin tänä vuonna Koljonvirran ranta-saunalla. Ohjelmassa oli myös leikkimielisiä pihapelejä, joita pelattiin joukkueina. Iltaan osallistui 19 vapaaehtoista, neljä työntekijää ja 8 lasta. Illan leppoisasta ilmapiiristä saimme paljon hyvää palautetta. Myös pihapelit olivat pidettyä.

Ihana aistisalkku 26.9. Koulutusilta

Perhekeskus Onni ja Ilonaan on hankittu Lastu hankkeen kautta hyvä valikoima erilaisia aistimateriaaleja. Ihana aistisalkku koulutusillassa kävimme näitä materiaaleja ja niiden käyttötapoja läpi. Koulutus sai hyvää palautetta erityisesti käytännönläheisyydestään. Paikalla 14 vapaaehtoista ja yksi työntekijä.

Hemmotteluilta 11.11.

Vapaaehtoiset olivat toivoneet hemmotteluiltaa. Sellainen järjestettiin Peli- ja Liikuntakeskus liikkeesä. Iltaan kuului lempeää, ohjattua venyttelyä, hyvää ruokaa ja saunomista. Saunassa oli myös mahdollisuus käyttää erilaisia naamioita ja hoitotuotteita. Iltaan osallistui 14 vapaaehtoista ja kaksi työntekijää.

Vapaaehtoisten ja työntekijöiden perinteinen jouluillallinen 10.12.

Järjestettiin Ravintola Pikku Iitassa. Perinteistä jouluruokaa, joululauluja ja yhteisöllisyyttä. Illan aikana vapaaehtoiset jakoivat myös vapaaehtoistoiminnan tähtihetkiä ja toiveita tulevalle vuodelle. Tähtihetket ja toiveet sai kirjottaa myös nimettömänä lapulle ja saimmekin hienosti palautetta. Illassa mukana 36 vapaaehtoista, 9 lasta ja viisi työntekijää.

Joulupuu keräyksen lahjojen jakaminen 17.12.-18.12.

Iisalmen nuorkauppakamari on organisoinut Joulupuukeräystä jo 12 vuotta. Tänä vuonna he pyysivät voisiko Perheentalo -yhteistyö olla apuna lahjojen jakamisessa. Kysymys tuli aika myöhäiseen ajankohtaan, mutta asia koettiin niin tärkeäksi, että neljä vapaaehtoista ja yksi työntekijä olivat kahtena päivänä jakamassa lahjoja vähävaraisille perheille.

Kiinnostaisiko sinua tulla mukaan johonkin näistä toiminnoista?

<p>Iltaopiohjaajaksi</p> 	<p>Vertaisryhmäohjaajaksi</p> 	<p>Perheleirit</p> 	<p>Tapahtumin ja messuille toimijaksi</p> 	<p>Perhekahvilaohjaajaksi</p> 	<p>Kirpputorivastaavaksi</p>
<p>Nalleneuvola</p> 	<p>Aamupalaa ja asiaa</p> 	<p>Kansainvälinen kerho</p> 	<p>Yökyläohjaajaksi tai kokiksi</p> 	<p>Eroneuvotoiminta</p> 	<p>Tukihenkilöt</p>
<p>Perheentalo -yhteistyö</p> 	<p>Vapaaehtoiset Doulat</p> 	<p>Lahjoitusvillasukkien kutojaksi</p> 	<p>Some-vapaaehtoiseksi</p> 	<p>Tukihenkilöksi lapsiperheeseen</p> 	<p>Lastentarvikevuokraus</p>

Perheentalo -yhteistyön yhdistyksissä toimii noin 175 vapaaehtoista ja opiskelijaa

JOULUILLALLISELLA KERÄTTYJÄ PALAUTTEITA JA TOIVEITA VAPAAEHTOISILTA

- ♥ Mieleenpainuvien muisto; Perheleiri Rautavaaran Metsäkartanolla leirin pienten kaitsijana.
- ♥ Toive: Kriisinhallintakoulutus Perheentalolle.
- ♥ Oli voimaannuttava ja antoi hyvää mieltä pitkäksi aikaa. Yhteiset leirit ovat voimaannuttava kokemus perheille, vanhemmille, lapsille ja vapaaehtoisille. Yhdessä ja erikseen! Mahdollisuuksia tällaisiin kohtaamisiin pitää pyrkiä järjestämään. tv. Päivi
- ♥ Mistä olen saanut voimaa? Muista vapaaehtoisista, lasten ilosta, luonnosta
- ♥ Kiitos! (ja lappunen täynnä lapsen piirroksia)
- ♥ Kiitos ihanasta ja tunnelmallisesta illallisesta Pikku-litassa! Kiitos kaikesta vuoden työstä lisälmen lapsiperheiden puolesta. Työnne on merkityksellistä!
- ♥ Helppo tulla tilaisuuksiin, mukava ja lämmin ilmapiiri, vapaaehtoisista pidetään huolta <3, toimintaan haluttiin ottaa mukaan, toiveet 2020: jatkuisi kuin tähänkin asti, kaikille tarvitseville oma paikka, lisää tukihenkilöitä ja yökyliä.
- ♥ 2020 toiveita; Kajaanin synnärille tutustuminen, lisäkoulutus
- ♥ Nämä yhteiset tapaamiset muiden vapaaehtoisten kanssa ovat voimaannuttavia ja hauskoja. Hyvällä mielellä tänäänkin kotiin lähden.
- ♥ Otteelle voisiko järjestää yhteistä tekemistä. Tukihenkilö + lapset / perhe. Parkousali 😊 tai olisi siko mahdollista yrittää neuvotella Otteen kanssa, jos sinne saisi ajan tukihenkilön +lapsen kanssa kertakäynnille tai esim kerran kuussa tiettyyn aikaan kaikki tukihenkilöt ”lapsineen” saisi sinne mennä.
- ♥ Mummola-toiminnassa parasta, että saa ja voi antaa pienille lapsille ja heidän vanhemmille hetken omasta ajastaan myös iloakin lapset saa ja yhdessäoloa. Itselle iloa ja vaihtelua – tuntee olevansa hyödyksi.
- ♥ Terveisiä, Venla, täällä oli ihanaa ruokaa <3 ja kivaa
- ♥ Kiitokset ja hienoa työtä jatketaan <3
- ♥ Toive; Katse nuoriin, heidän tarpeilleen, kuunnellaan heidän ajatuksiaan, kuulumisiaan ja toiveitaan. Tehdään heidät näkyviksi! Tehdään heidät tarpeellisiksi, tärkeiksi.
- ♥ Mieleenpainuvien muisto, doulaus, tukihenkilön roolissa toimiminen antoi voimaa 😊 <- sain kiitosta, hyvän palutteen saaminen, KYS, naisten tautien keskus käynti, kättilöt esitteli paikkoja doulille. Hyvä käynti, koska doulaus oli sen jälkeen.
- ♥ Kerran kuussa tämmöiset bileet – vähän vaatimattomammakin käy, olemme viihtyneet hyvin <3 <3
- ♥ Yhdistyksen ystävistä olen saanut voimaa

7 VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

Perheentalo –yhteistyön toiminnoista, tapahtumista ja yhteistyöstä on tiedotettu paikallislehdissä (Iisalmen Sanomat, Töllötin), perhe- ja lastenneuvolassa, perheille suoraan, omien ja yhdistysten nettisivujen kautta, yleisillä (kaupat, kirjasto) ilmoitustauluilla, oppilaitosten ilmoitustauluilla ja ev.lut. seurakunnan kautta sekä eri some-kanavien kautta.

- Viestintäsuunnitelma sisäiseen tiedottamiseen on tehty puoleksi vuodeksi kerrallaan. Tämä on selkeyttänyt työtehtäviä ja lisännyt työhyvinvointia.

Syyskuussa julkaistiin Iisalmen Sanomissa Yhdessä Lapsen Parhaaksi -liite, johon myytiin mainoksia eri yrityksille. Lisäksi on ollut Perheentalo –yhteistyöstä kertovia juttuja ja artikkeleita seuraavissa muissa lehdissä: Savon Sanomissa ja Miilussa. Paikallislradio Sandels on haastatellut useita kertoja vuoden aikana.

Yhteensä mediaosumia on ollut vuoden aikana 35.

Perheet hakevat tietoa enemmän ja enemmän sosiaalisen median kautta. Perheentalo on Facebookissa, jossa sillä oli 1100 seuraajaa vuoden lopussa ja Twitterissä 375 ja Instagramissa 336 seuraajaa.

Tiedottamisen saavutettavuuden parantamiseksi on otettu käyttöön toiminnan saavutettavuuden lisäämiseksi kansainväliset värikoodit viikko-ohjelmissa.

Perhekeskus Onni ja Ilonan viikko-ohjelma vko 10						
	5.3.	6.3.	7.3.	8.3.	9.3.	10.3.
Klo	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai	Lauantai
9	Avoim leikkitoiminta klo 9:00-14:00 Aamupala klo 9:00-10:00 1 euro/perhe	Avoim leikkitoiminta klo 9:00-14:00	Avoim leikkitoiminta klo 9:00-14:00	Avoim leikkitoiminta klo 9:00-14:00	Avoim leikkitoiminta klo 9:00-14:00	
10	Pikkulinnut perheryhmä klo 9:00-12:00 Kiisselimaalausta 	Kiurut Vauvaryhmä (6-12kk) klo 10:00-12:00 Vuorovaikutusleikkejä	Lenni Leppiksen Lauluhetki klo 10:00-10:30 Tukiviitottuja lauluja 	Tilhet Vauvaryhmä (0-6kk) klo 10:00-12:00 Vauvahieronta Marta Lohvansuu	Perheiden perjantai Loruttelua 	
10.30			Nalleneuvola klo 10:30-12:00 			Sunnuntai 11.3.
17	Unicef nukentekijät 			Vauvaryhmä Peippojen kokoontuminen klo 17:00-20:00		

www.perheentalo.fi

8 YHTEISTYÖTAHOT JA VERKOSTOT

Koko hanke perustuu kolmen lastensuojelujärjestön paikallisyhdistysten kumppanuuden lisäksi yhteistyöhön ja vankkaan verkostoitumiseen kaikkien lasten ja lapsiperheiden kanssa toimivien tai niiden elinoloja tukevien tahojen kanssa.

liden ry:n kanssa aloitettiin yhteistyö syksyllä 2017. ”Lapsilta Lapsille” – tapahtuma pidettiin lauantaina 19.5.2018. Lapset saivat olla itse suunnittelemaan tapahtumaa.

8.1 Perhevalmennusryhmä

Perhevalmennusryhmä on monialainentyöryhmä, johon kuuluu työntekijöitä äitiys- ja lastenneuvolasta, perheneuvolasta, sosiaalitoimesta, varhaiskasvatuksesta, seurakunnan lapsityöstä sekä kolmannen sektorin edustajat Perheen talo- yhteistyöstä. Perheen talo –yhteistyö vastaa Vauvakutsuista odottaville perheille lisälmen seurakunnan lapsityön kanssa. Vauvakutsuja pidettiin vuoden aikana 3 kertaa ja niihin osallistui 35 osallistujaa.

Ryhmäneuvolat korvaavat aiemmat perhevalmennuskerrat ennen synnytystä lukuun ottamatta synnytysvalmennuskäyntiä Kuopion yliopistollisessa sairaalassa. Syksystä 2011 lähtien perhevalmennukset on pidetty pääsääntöisesti Perhekeskus Onni ja Ilonassa. Perhevalmennuksia pidettiin yhteensä 10 kertaa. Perhevalmennustyöryhmä on kokoontunut vuoden aikana kaksi kertaa.

8.2 Vireää Vapaaehtoistoimintaa -verkosto

Vireää vapaaehtoistoimintaa -verkosto (Virva) on lisälnessä vuonna 2016 perustettu verkosto, jonka tavoitteena on tehdä näkyväksi alueen vapaaehtoistoimintaa. Virva verkosto kokoontuu noin 4-6 kertaa vuodessa. Tältä sivulta löydät ajankohtaisia uutisia vapaaehtoistoinnasta sekä Virva- verkoston tulevista koulutuksista ja tapahtumista, joissa verkosto on mukana <https://www.facebook.com/virvaiisalmi/> . Virva kuuluu Kansalaisareenan valtakunnalliseen Valikkoverkostoon <http://www.kansalaisareena.fi/tietoa-meista/valikkoverkosto/>.

Vireää vapaaehtoistoimintaa -verkosto

Verkoston aktiiviset toimijat 2019 olivat Ilvola-Säätiö, lisälmen seurakunta, lisälmen Nuorison Tuki ry (Intry), Eläkeliitto, lisälmen yhdistys, Nuorten Palvelu ry, Perheentalo – yhteistyö, Pohjois-Savon Muisti ry, Pohjois-Savon Keliakiayhdistys ry, Savonetti ry, Savon mielenterveysomaiset - FinFami ry , SPR Iisalmi ja Sonkajärvi.

- Iisälmen Ihmeiden ilta Kulttuurikeskuksessa: Koordinaattori esitteli toimintaa yhdessä Virva -verkoston kanssa 31.8.2019
- Vireyttä vapaaehtoistoinnasta tapahtuma 5.9.2019 yhdessä Virva verkoston kanssa Yhdistystalo Vakassa, koordinaattori esitteli toimintaa. Paikalla esittelijöiden lisäksi noin 20 kävijää.

8.3 Yhteistyö Savon Vammaisasuntosäätiön (SAVAS) LASTU-hankkeen kanssa

Järjestöjen perustamat Perheentalot tarjoavat matalan kynnyksen palveluita kaikille lapsiperheille. Perheentalojen tavoitteena on saada vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien lasten perheet osallistumaan – niin kantasuomalaiset kuin maahanmuuttajataustaiset perheet. Nämä perheet jäävät usein Perheentalon kaltaisen ennaltaehkäisevän toiminnan ulkopuolelle, minkä vuoksi korjaavien palvelujen tarve kasvaa.

Lastu – Vammaisten lasten perheiden tukimallit -levittämishanke 2016 – 2019 edisti vammaisten lasten ja erityistä tukea tarvitsevien lasten ja perheiden hyvinvointia ja osallisuutta. Hanke toimi 2019 Iisalmen, Siilinjärven ja Varkauden Perheentaloilla levittäen Kuopion Perheentaloon hyviä käytäntöjä, jotka on koottu Kaikkien perheiden kohtaamispaikka -sivuille. Vuonna 2020 Kaikkien Perheiden kohtaamispaikka -sivujen materiaalit siirtyvät Kuopion Perheentalon nettisivuille. Hankkeesta on tarkempi toimintakertomus tämän kertomuksen liitteenä (liite1).

Hankkeessa työskenteli toukokuun loppuun saakka Maarit Mykkänen sekä elokuusta vuoden loppuun Ritva Lehtovaara. Hankkeen aikana tuotettiin Ihana Aistisalkku -materiaaliopas välineineen sekä ohjeita erilaisten toimintatuokioiden ohjaamiseen <http://www.savas.fi/userfiles/file/lastu/Tuokio-opas.pdf>.

UUTISET
Ylä-Savo

Leikkiä kaikilla aisteilla

Perheentalot kehittävät tiloja ja toimintaa erityislapsiperheille sopivaksi.

Sari Mulari

Vuorokauden ohjaukseen ja lastenohjaukseen Helena Kainulainen on osittain koulun ja viikkoseminaarin lisäksi koulun ja luokan. Tulevaisuuden näkökulmasta...

PROJEKTIDOKUMENTAATIO
Maarit Mykkänen kehittää uusia ideoita, että Perheentalot ja niiden toiminta sopivat myös tuoteerityislapsiperheille Savon Vammaisautismisyhteistyön (Sava) luotsaama Lastu -vuorokauden lasten perheille tukemalla. Lastu on käynnissä 2018-2019.

Iisalmen Perheentalo toteuttaa Lastu-hankkeen avulla tiloja ja toimintaa erityislapsiperheiden huonoksi. Lastu on erityisryhmä, joka tarjoaa tilaa ja tukea erityisryhmien, saavuttavien ja erillisten koulun ja luokan toiminnassa.

Aikuinen varsinkin ei halua pyytää koko ajan apua.

WWW.TOLOT.FI
Sari Mykkänen
Koulunohjaaja ja projektiryhmän puheenjohtaja
Yhteistyössä: Savon Vammaisautismisyhteistyö
Lappeenranta, Pöytäkatu 5
Lappeenranta, Pöytäkatu 5
010085160
sar.myl@to.fi

Hyvä tila huomioi erilaiset aistit ja kyvyt liikkua

Sari Mulari

Savon Vammaisautismisyhteistyön (Sava) luotsaama Lastu -vuorokauden lasten perheille tukemalla. Lastu on käynnissä 2018-2019.

Opas neuvoo, miten tiloja ja toimintaa voi kehittää kaikille sopiviksi.

Tasocroja. Pintamateriaalit eivät helpista valoa. Käynnillisuuden harjoittaminen, ei katu ja akustikkaita ja äänieristystä painotetaan vaikkakin akustikkalevyillä. Myös hiljaisiin oleskeluun tarvitaan oma tila. Tila on siisti, avaraa on hallittu ja niille on paikkansa. Tavaroiden paikat merkittävät kelloilla, ei sanilla. Sopiva lämpötila, ilmanvaihto ja tuuletusmahdollisuus vaikuttavat keskittymiseen. Esimerkiksi imhoitava haju voi häiritä huomaamista. Tilassa on selkeitä opastuskoodeja, esinaymboleja, pintojen ja erikokoisten ohjeiden avulla. Tiedotantaa ja ohjeita huomioidaan esimerkiksi selkokielisyydellä, muut kielet ja valokuvat toimimassa. Saavutettavuutta lisää se, että henkilöitä osaa kohdata erilliset ihmiset ja osaa käyttää kriittistä kommunikointitekniikkaa. Kuten rakittomissa henkilöillä myös tietää, mistä ja miten tilaan viitotmaksien tai muun kielen tulkki.

Myös tapahtumajärjestäjät voivat tehdä esimerkiksi mallokissa aistitilauksia ja selkeitä Yhteisötilauksista voi myös viittaa.

8.4 Yhteistyö Marttojen kanssa

Marttaliitto ry, Pohjois-Savon Martat ry, Perheentalo yhteistyö ja Ylä-Savon sote ovat sopineet yhteistyöstä Lapsiperheiden arjen tukeminen – toiminnassa. Pikkulapsiperheiden arkea tuetaan ja hyvinvointia vahvistetaan kotitalousneuvonnan avulla.

Vuoden aikana järjestettiin Marttojen Lapsiperheiden arjen tukeminen -hankkeen kanssa kaksi vauvanruokakurssia perheille. Osallistujia oli 16 eri henkilöä. Toteutuksesta vastasivat Martat ja Perheentalo -yhteistyön työntekijät.

8.5 Saturyhmä

Saturyhmä on monitoimijainen ryhmä, jonka idea on tullut perheneuvolasta. Saturyhmä aloitti Anna Aikaa Lapselle –kirjakampanjan vuonna 2012. Ajatuksena on lisätä lorujen ja satujen käyttöä lasten kasvatuksessa. Saturyhmä on koonnut lorupussit, jotka jaetaan jokaiselle syntyvällä pienokaiselle (200 kpl). Lorupussiin teki jokainen toimijataho oman lorun ja tervehdyksensä uusille vauvaperheille. Lorupusseja jaettiin lastenneuvolan terveydenhoitajien kotikäynnillä.

8.6 Vauvaverkko

Vauvaverkko kokoaa yhteen lisälässä raskaana olevien ja vauvaikäisten lasten kanssa toimivia työntekijöiden vauvaperheiden ammatillista turvaverkostoa. Samalla kaikilla on ollut mahdollisuus esitellä omaa toimintaansa ja kuulla ajankohtaisia asioita muilta. Vauvaverkko on kokoontunut kaksi kertaa vuoden aikana.

8.7 Ylä-Savon mediakasvatustyöryhmä

Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä perustettiin keväällä 2005. Ryhmä on avoin keskustelu- ja tiedonjakamisen foorumi, johon otetaan mielellään mukaan uusia tahoja. Mediakasvatustyöryhmän tavoitteena on vanhemmuuden tukeminen sekä lasten, nuorten ja vanhempien kriittisen medialukutaidon lisääminen.

8.8 Mielenterveys- ja päihdetoimijoiden yhteistyöverkosto

Mielenterveys- ja päihdetoimijoiden yhteistyöverkoston tavoitteena on luoda vuorovaikutuksellinen keskustelufoorumi, jossa on tärkeää tiedon jakaminen, tiedon lisääntyminen alueen toimijoista ja palveluista sekä yhdessä näkyminen ja vastavuoroinen ohjaaminen palveluiden piiriin.

Yhteistyöverkosto on kokoontunut kaksi kertaavuoden aikana ja kokoukset on pyritty järjestämään verkostoon kuuluvien toimitiloissa, jolloin on voinut samalla tutustua toisten toimintoihin.

8.9 Savonia -yhteistyö ja muut oppilaitokset

Yhteistyö Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa on ollut tiivistä ja suunnitelmallista. Yhteistyöpala-vereja pidetään kaksi kertaa vuodessa, joissa tarkennetaan yhteiset toiminnat ja tavoitteet. Palaverissa on mukana kaikki sosiaalialan ja hoitotyön lapsi- ja perhetyön koulutuksesta vastaavat opettajat. Lisäksi Perheentalo -yhteistyön johtaja on kuulunut Savonia sosiaalialan neuvottelukuntaan työelämän edustaja. Neuvottelukunta kokoontui kaksi kertaa vuoden aikana.

Perheen talo -yhteistyö on mahdollistanut opiskelijoille työelämään tutustumista lastensuojelujärjestöjen näkökulmasta ja toimintaan on saatu lisäresursseja. Yksi opettaja on nimetty Perheen talo -yhteistyön ohjausryhmään. Opiskelijoita on ollut Perheen talo -yhteistyön toiminnoissa 2019 noin 35 opiskelijaa.

Järjestöjen perhekeskustoiminnan kehittämisen- ja koordinaatiohanke 2018–2020

Perheet keskiöön! on STEAn rahoittama, 79 järjestön yhteinen hanke, jonka tavoitteena on kiinnittää järjestöjen tarjoama toiminta, tuki ja palvelut osaksi perhekeskustoimintaa koko valtakunnan alueella. Lastensuojelun Keskusliitto koordinoi hanketta kolmen koordinaattorin voimin. Järjestöjen kiinnittymistä perhekeskustoimintaan tuetaan valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti mm. verkostoimisen, osaamisen vahvistamisen ja arvioinnin kehittämisen keinoin.

Hankkeessa toimii 6 osa-aikaista (50%) järjestöagenttia kuudessa maakunnassa: Lapissa, Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Savossa, Päijät-Hämeessä, Pääkaupunkiseudulla, Uudellamaalla sekä Varsinais-Suomessa. Järjestöagentit koordinoivat oman alueensa yhteistyötä. He varmistavat, että järjestöt ovat mukana paikallisissa ja maakunnallisissa perhekeskusrakenteissa, ja että järjestöjen osaaminen ja toiminnan sisällöt tulevat osaksi perhekeskustoimintaa. Perhekeskustoiminnan kehittämisessä ja muutosprosessissa perheet ovat keskeisessä asemassa.

Perheet – lapset, nuoret ja vanhemmat – ovat mukana suunnittelemassa, toteuttamassa, arvioimassa ja kehittämässä järjestöjen perhekeskustoimintaa.

Hankkeen aikana tarkastellaan keinoja koota tietoa yhteen tarkoituksenmukaisesti ja valtakunnallisesti, yhteistyössä Lape-muutosohjelman ja NGO-digi-hankkeen kanssa.

Perheet Keskiöön järjestöagentin toimintaa 2019 lukuina

Pohjois-Savon maakunta LAPE yhteistyö

Järjestöagentin ja Pohjois-Savon muutosagentin välinen yhteistyö on ollut säännöllistä ja suunnitelmallista. Vuoden aikana on pidetty 10 yhteistyöpalaveria joko skypellä tai kasvotusten.

Muutosagentti on koonnut LAPE muutosohjelman perhekeskusyhdyshenkilöiden verkoston, jossa järjestöagentti on ollut yhtenä jäsenenä. Yhdessä ollaan oltu innostamassa kuntia kokoamaan perheiden avointen kohtaamispaikkojen verkostoa sekä konsultoitu aloittamaan toimintaa omassa kunnassa.

- järjestöagentti on jatkanut kuntien ja järjestöjen kanssa työskentelyä, joka koskee avointen kohtaamispaikkojen verkostoitumista ja tunnistamista yhdeksi kokonaisuudeksi.

Pohjois-Savossa toimii neljä Perheentaloa, Kuopiossa, Siilinjärvellä, Varkaudessa ja Iisalmissa. Kattavan Perheentaloverkoston avulla voidaan tukea ja vahvistaa lapsiperheiden hyvinvointia koko maakunnan alueella.

Toimintakriteerit ja periaatteet ovat yhteneväiset kaikissa Perheentaloissa kuin perhekeskustoimintamallin mukaisissa kohtaamispaikoissa: **nähdään lapsi ja perhe keskiössä, saavutettavuus ja esteettömyys, sosiaalisuus, asiantuntijuus ja osallisuus.** Järjestöagentti on pystynyt hyödyntämään Perheentaloissa tehtyä kehittämistyötä kohtaamispaikkaverkoston kehittämisessä.

- saavutettavuusoppaan valmistuminen kesällä 2018 on ollut suureksi avuksi kohtaamispaikkojen kriteeristön sisäistämisessä
- Kuinka kehittää kaikille lapsille ja perheille saavutettavaa ja esteetöntä kohtaamispaikkaa? Mitä seikkoja tulisi muistaa? Valpas-hanke on yhteistyössä Savaksen Lastu-hankkeen kanssa koonnut saavutettavuusoppaan avuksi Perheentalojen kehittämiseen. Oppaan tarkoituksena on auttaa Perheentaloja kehittämään tilojaan ja toimintaansa kaikille perheille soveltuviksi, ja sitä voi käyttää tarkistuslistan tapaan. Opasta voivat hyödyntää kaikki avointa kohtaamispaikkaa kehittävät ja käynnistävät toimijat.

[Saavutettavuusopas](#)

8.1.2019	Yhteistyöpalaveri MLL:n Järvi-Suomen piirin kanssa Kuopiossa
3.5.2019	yhteistyöpalaveri MLL:n Järvi-Suomen piirin kanssa Kuopiossa
12.8.2019	yhteistyöpalaveri MLL:n Järvi-Suomen piirin kanssa puhelimitse
23.8.2019	yhteistyöpalaveri Lapinlahden kunnan varhaiskasvatuksen palveluohjaajan kanssa
28.8.2019	Ylä-Savon SOTEn kuntayhtymän strategiatyöpaja teemalla yhteiskehittäminen, pelillisuus ja palvelumuotoilu
28.2.2019	Kiuruveden kohtaamispaikkaverkoston kokous, 12 osallistujaa
22.3.2019	kunta-agentin tapaaminen Kuopiossa, yhteistyöpalaveri
12.4.2019	Sonkajärven kohtaamispaikkaverkoston eli Sonkajärven Perheentalon kokous, 8 osallistujaa
20.5.2019	Siilinjärven Perheentalo ja kunnan yhteistyötapaaminen Siilinjärvellä
6.5.2019	Vieremän neuvolatiimi
21.5.2019	avoin kohtaamispaikka Kainuuseen, puhelinkonsultaatio MLL:N Kainuun piirille
8.8.2019	Sonkajärven Perheentalon työntekijöiden palaveri, viisi osallistujaa
20.9.2019	Vieremän kohtaamispaikkaverkoston kokous, 20 osallistujaa
23.9.2019	Siilinjärven Perheentalon ohjausryhmän kokous Kunnonpaikassa
7.10.2019	Vieremän avoimen kohtaamispaikan järjestöilta, 15 osallistujaa
19.9.2019	MLL:n verkostopäivät Helsingissä, toiminnan esittely verkostojen näkökulmasta
26.11.2019	Sonkajärven Perheentalon kohtaamispaikkaverkoston palaveri, 8 osallistujaa
2.12.2019	Siilinjärven ohjausryhmän kokous Siilinjärvellä Kunnonpaikassa, 8 osallistujaa

Järjestöagentti on nimetty virallisesti Iisalmen kaupungin LAPE ohjaus- ja perheverkoston ohjaavan työryhmän jäseneksi.

23.4.2019 monialainen LAPE työryhmän kokous

- lisäksi on perustettu LAPE - muutosohjelman mukainen KOHTU -työryhmä Iisalmeen, johon kuuluu varhaiskasvatuksen johtaja, Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän perhekeskuspäällikkö, srk:n edustaja ja Perheentalo -yhteistyön johtaja. Työryhmän tehtävänä on suunnitella ja kokeilla yhteensovittavaa monitoimijasta johtamista ja toimintaa. Työryhmän nimi tulee sanoista **Kohtaa-va Tuki eli KOHTU**.

6.11.2019 KOHTU-työryhmän kokous

2.12.2019 KOHTU-työryhmän kokous

Perhekeskusyhdyshenkilöverkoston tapaamiset:

9.4.2019 Perhekeskusyhdyshenkilöiden kokous Kuopiossa

7.11.2019 Perhekeskusyhdyshenkilöiden kokous Kuopiossa

26.11.2019 Perhekeskusyhdyshenkilöiden kokous Kuopiossa

Perheentalojen yhteisölliset kehittämispäivät vuonna 2019

25.2.2019 Kuopiossa, paikalla 19 osallistujaa

19.8.2019 Siilinjärvellä, paikalla 20 osallistujaa

11.11.2019 Varkaudessa, paikalla 20 osallistujaa

14.1.2019	Varkauden Perheentalon suunnittelukokous yhteistyössä SAVAS ja Lapsenkengissä ry:n kanssa Varkaudessa
21.1.2019	Siilinjärven Perheentalo ohjausryhmän kokous
9.5.2019	Varkauden Perheentalon yhteistyöpalaveri uusien työntekijöiden kanssa
9.5.2019	Siilinjärven Perheentalon ohjausryhmän kokous uusissa tiloissa
16.8.2019	Siilinjärven Perheentalon avajaiset
25.9.2019	Varkauden Perheentalon avajaiset

Varkauden
Perheentalolla 11.11.2019

Kohtaamisia perhekeskuksissa -koulutuskokonaisuudet

Perheet keskiöön! -hanke tarjoaa koulutusta kaikille lapsiperheiden parissa toimiville mm. opetuksen ja varhaiskasvatuksen, terveys- ja sosiaalitoimen henkilöstölle sekä järjestöjen ja seurakuntien toimijoille. Kouluttajina toimii järjestöjen ammattilaiset ja kokemusasiantuntijat. Koulutukset ovat hyvä mahdollisuus paikallisille toimijoille kokoontua yhteen kehittämään oman alueensa perhekeskustoimintaa. Koulutukset ovat maksuttomia ja tarjolla on viisi koulutuskokonaisuutta. Koulutuksia pilotoidaan ensisijaisesti hankkeen kuudessa maakunnassa ja koulutuksia voi tiedustella oman alueen järjestöagentilta.

[Kohtaamisia perhekeskuksissa -koulutusten video](#)

Viisi koulutuskokonaisuutta:

- [Parisuhteen tukeminen ja eroauttaminen](#)
- [Lapsiperheiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen perhekeskuksissa](#)
- [Haastavat elämäntilanteet ja kriisit lapsiperheiden arjessa](#)
- [Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja heidän perheidensä kohtaaminen ja tukeminen](#)
- [Yhteisöllinen työ perhekeskuksissa ja niiden kohtaamispaikoissa](#)

2.4.2019	yhteisöllinen työ perhekeskuksissa, Iisalmessa
3.4.2019	yhteisöllinen työ perhekeskuksissa, Kuopiossa
3.9.2019	Päijät-Hämeen Vääksyn alueen kohtaamispaikkakoulutus

Perheet Keskiöön Perheiden avointen kohtaamispaikkojen vertaisarviointi- koulutus

16.1.2019	Perheiden avointen kohtaamispaikkojen vertaisarviointikoulutus aloitettiin Ulla Lindqvistin ja Lasse Siuralan johdolla. Ensimmäiseen koulutuksen esittely- osioon lisämessä osallistui 19 henkilöä.
7.5.2019	kohtaamispaikkojen vertaisarviointikoulutus jatkui lisämessä, osallistujia 20 kenttävaihe, jolloin koulutuksessa mukana olleet suorittivat vertaisarvioinnin heille osoitetuissa kohtaamispaikoissa.
23.10.2019	Kuopion Perheentalon arviointi yhdessä Sonkajärven työntekijän kanssa
29.10.2019	Perheiden avointen kohtaamispaikkojen Vertaisarviointikoulutus/ kokemukset ja oppimiset arvioinneista kolmas koulutuspäivä lisämessä. Kouluttajina Ulla Lindqvist ja Lasse Siurala. Koulutuksessa on mukana 19 henkilöä.

LAPE akatemit

Järjestöagentti osallistui Pohjois-Savon Liiton LAPE-akatemioiden, jotka on tarkoitettu maakunnan johtavassa asemassa oleville henkilöille.

20.3.2019	LAPE-akatemia, valtakunnallinen webinaari
15.5.2019	Ensimmäinen LAPE-akatemia pidettiin Kuopiossa, yhteensovittavan johtamisen työpaja
25.9.2019	Toinen LAPE-akatemia pidettiin Kuopiossa
14.11.2019	Kolmas LAPE-akatemia Jyväskylän Laajavuoressa

Perheet Keskiöön -hanke

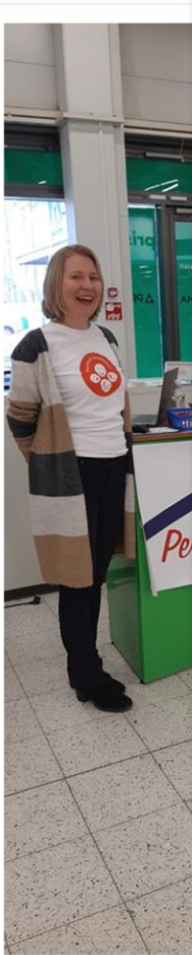
16.1.2019	Yhteistyöpalaveri Ullan kanssa lisämessä
23.1.2019	Kouluttajakoulutus, Helsinki
24.1.2019	Agenttitapaaminen, Helsinki
25.3.2019	Järjestöagentti osallistui järjestöagenttien tapaamiseen Helsingissä
26.3.2019	Perheet Keskiöön toimijoiden verkostopäivät Helsingissä
27.3.2019	LAPE perhekeskuksen kohtaamispaikkatyöryhmän kokous THL:ssä Perheet Keskiöön -foorumi/skype
8.5.2019	Agenttitapaaminen Helsingissä
4.6.2019	järjestöagenttien päivä Kemissä
5.-6.6.2019	Lastensuojelun Kesäpäivät pidettiin Kemissä
4.-5.9.2019	Perheet Keskiöön verkoston päivä Tuusulan Onnelassa ja Perheet Keskiöön agenttitapaaminen
13.9.2019	LAPE perhekeskuksen kohtaamispaikkatyöryhmän kokous THL:ssä/skype
30.9.2019	Agenttitapaaminen Tampereella.
1.-2.10.2019	Valtakunnalliset Lastensuojelupäivät Tampereella Co-creating integrated family centre services and ngo activities for families and children, kansainvälinen konferenssi THL Helsinki

- 5.11.2019 VIP-tilaisuus KYS-alueen verkostopäivä Kuopiossa.
- 12.11.2019 Agenttitapaaminen Helsingissä
- 13.11.2019 Kouluttajakoulutus agenteille Helsingissä
- 11.12.2019 Perheet Keskiöön -foorumi/skype

**Kuinka palveluiden kehittämisessä voidaan kuulla lapsia?
Osallisuuden toteutuminen käytännössä**

4.5.2019 Perheet Keskiöön -hanke toteutti osallisuuskyselyn perheille jokaisessa kuudessa maakunnassa. Täällä se toteutettiin tiistaina Iisalmen Prismassa satunnaiskyselynä klo 10.00 – 17.00 välisenä aikana. Kyselyyn vastasi 51 ja lisäksi kohdattiin ja keskusteltiin arviolta noin 150 henkilöä, joista 50 oli lapsia. Kyselyn toteutti neljä henkilöä. Tästä kyselystä Lasten suojelun Keskusliitto on tehnyt erillisen raportin.

Yhteistyö SAKKE-hankkeen 2.0-järjestön (Pohjois-Savon Sosiaaliturvayhdistys) kanssa

30.3.2019	järjestöagentti oli mukana SAKKE-hankkeen järjestämässä järjestöfoorumissa Kunnanpaikassa Siilinjärvellä esittelemässä Perheet Keskiön -hanketta. Tilaisuudessa julkaistiin järjestöstrategia. https://www.pohjoissavolaiset.fi/2019/04/01/pohjois-savon-jarjestostrategia-on-julkaistu/
10.10.2019	Jerry -järjestöfoorumi etätyöpaja järjestöotalo Vakassa lialmessa, viisi osallistujaa
15.10.2019	Verkostokartoitus sparraus iltapäivä SAKKE-hankkeelle, kaksi osallistujaa
29.10.2019	lialmen järjestöfoorumi, noin 43 osallistujaa
30.10. 2019	Järjestöjen kyselytunti yhdistystalo Vakassa lialmessa

Pohjois-Savon järjestöneuvosto perustettiin

<https://www.pohjoissavolaiset.fi/toimija/jarjestoneuvosto/>

Pohjois-Savon Järjestöneuvosto on järjestöjen virallinen neuvottelu- ja yhteistyötoimielin. Järjestöneuvostoon kuuluu 14 järjestöedustajaa ja heidän varaedustajansa sekä maakuntahallituksen nimeämät henkilöt. Lisäksi mukana kokoonpanossa on asiantuntijajäsenenä alueellisen HYTE-tiimin edustaja. Järjestöneuvostoon voidaan pyytää vierailevia asiantuntijoita. Järjestöneuvoston hyväksyy Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus Pohjois-Savon Jerry'n ehdotuksesta. Ensimmäinen kausi on kestoltaan 2019-2020.

Järjestöagentti Sinikka Roth edustaa lasten ja perheiden järjestöjä ja hänet valittiin myös järjestöneuvoston varapuheenjohtajaksi.

Kokoukset 2019:

20.6.2019	Järjestöneuvoston järjestäytymiskokous/skype, Kuopiossa
14.8.2019	puheenjohtajien kokoontuminen, neljä osallistujaa
22.8.2019	järjestöneuvoston kokous Kuopiossa
18.9.2019	järjestöneuvoston kokous Kuopiossa
10.10.2019	järjestötoiminnan kehittämispäivä, Pohjois-Savon Jerry'n järjestämänä kaikille järjestöille
17.10.2019	järjestöneuvoston puheenjohtajien palaveri, osallistujia 3
24.10.2019	järjestöneuvoston kokous Kuopiossa
13.11. 2019	Itä-Suomen järjestöneuvottelukuntien vertaisoppimispäivä/skype, Kuopiossa
20.11. 2019	järjestöneuvoston kokous Kuopiossa
18.12.2019	Järjestöneuvoston alatyöryhmän SOTE-työryhmän tapaaminen KYSillä Pekka Puustisen kanssa: Tulevaisuuden SOTE-ohjelman hankehaku/skype

Pohjois-Savon lasten ja perheiden parissa toimivien järjestöjen Lapsiasiaverkosto

Lapsiasiaverkoston tavoitteena on saada kuuluviin lasten ja nuorten ääni maakunnallisessa ja kunnallisessa päätöksenteossa. Jokaisen lapsen ääni on tärkeä! www.lapsenoikeudet.fi

Lapsiasiaverkostosta on edustus maakunnallisessa **järjestöneuvostossa**, joka on suoraan yhteydessä Pohjois-Savon liiton hallitukseen. Järjestöneuvosto kokoaa eri verkostot yhteen

www.pohjoissavolaiset.fi kautta. Lapsiasiaverkosto on avoin verkosto, johon voi liittyä mukaan postituslistalle ja osallistua verkoston palavereihin.

Kokoukset on pidetty muutamaa päivää ennen Pohjois-Savon virallisesti nimetty MAKU-LAPE yhteistyöryhmää, jossa on kaksi järjestöedustajaa, MLL:n Järvi-Suomen piiri ja Kuopion Ensi- ja turvakotiyhdistys. Kokouksissa on evästetty edustajia ja käyty läpi esityslistaa yhdessä.

Tällä hetkellä mukana olevat järjestöt: MLL:n Järvi-Suomen piiri (plus paikallisyhdistykset), Kuopion Perheentalo verkostoinen (Pelastakaa Lapset Itä-Suomen aluetoimisto), Kuopion Pelastakaa Lapset ry, Kuopion Ensi- ja turvakotiyhdistys ry, Siilinjärven Perheentalo verkostoinen (Huoltoliitto ry), Varkauden Perheentalo verkostoinen (Lapsen Kengissä ry), Perheentalo -yhteistyö (MLL:n Iisalmen yhdistys ry, Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry, Iisalmen Pelastakaa Lapset ry), SOS-lapsikylä, Setlementti Puijola ry, Nuortenpalvelu ry, Lasten arkkitehtuuri- ja kulttuurikeskus LASTU, Pielaveden 4H, Iisalmen 4H

- 21.1.2019 lapsiasiaverkoston kokous Kuopiossa, paikalla 7 henkilöä
- 22.2.2019 lapsiasiaverkoston kokous Kuopiossa, paikalla 6 henkilöä
- 22.3.2019 lapsiasiaverkoston kokous Kuopiossa, paikalla 5 henkilöä
- 3.5.2019 lapsiasiaverkoston kokous Kuopiossa, paikalla 5 henkilöä
- 7.6.2019 lapsiasiaverkoston kokous Kuopiossa /skype, paikalla 6 henkilöä
- 7.8.2019 Lapsiasiaverkoston kokous järjestöfoorumin tiimoilta Kuopiossa, 7 henkilöä
- 15.8.2019 lapsiasiaverkoston kokous Kuopiossa, 7 paikalla
- 26.9.2019 lapsiasiaverkoston kokous Kuopiossa, 7 paikalla
- 28.9.2019 lapsiasiaverkoston ja Perheet Keskiöön -hankkeen yhteinen Kuuluuko Lapsen Ääni - järjestöfoorumi Kuopiossa 22 osallistujaa
- 4.11.2019 lapsiasiaverkoston kokous/skype, 8 paikalla
- 9.12.2019 lapsiasiaverkoston kokous Kuopiossa, kuusi paikalla

10 ARVIOINTI

Toimintamallin juurruttaminen ja levittäminen on pitkäjänteinen koko ajan kehittyvä prosessi. Toimintamallin kuvaamista on auttanut paljon Emma & Elias -avustusohjelmasta saatu tutkimuksellinen tuki. Tutkija Petri Pajun tekemät Perheentalon periaatteet perheille suunnatusta kyselystä Ihanaa aikaa poissa kotoota -raportti on ollut toimintamallin kuvaamisen perusta.

1. Itsearviointi

Perheen talo –yhteistyön tavoitteena on ollut tarjota ja kehittää kynnyksettömiä avopalveluja, joilla on tarkoitus ehkäistä ongelmien kehittymistä. Toiminta lähtee mahdollisimman varhaisen tuen ajatuksesta, että perheet saisivat perheille tarkoitettuja avopalveluja juuri oikeaan aikaan. Keskeisenä toiminnassa on yhteistyöhankkeen toimijoiden Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n, Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n ja Ylä-Savon Ensi- ja Turvakotiyhdistys ry:n ja julkisen sektorin palvelujärjestelmän mahdollisimman hyvä ja nopea tiedonkulku sekä toimintojen kehittäminen. Perheen talo – yhteistyön toiminta perustuu laaja-alaiseen verkostomaiseen yhteistyöhön ja kumppanuuteen.

Yhdyspinta Perheen talo –yhteistyön ja SOTE kuntayhtymän välillä on selkeä ja suunnitelmallinen. Perheen talo –yhteistyö edustaa kolmatta sektoria ja kansalaistoimintaan pohjautuvaa ammatillisesti ohjattua vapaaehtoistoimintaa, joka täydentää palvelujen tarjontaa lapsiperheille. Kuntayhtymän palvelut keskittyvät entistä enemmän ns. ydintehtäviin eli lakisääteisten palvelujen järjestämiseen. Kuntayhtymän kanssa pyritään tietoisesti rakentamaan strategista kumppanuutta, jotta perheet saisivat tuen ja avun mahdollisimman varhain. Strategisen kumppanuuden elementit on saavutettu monissa yhteistyöverkostoissa. Kumppanuus rakentuu luottamuksesta, tietotaidosta ja siitä, että kaikki hyötyy yhdessä tekemisestä (win/win).

Perheen talo –yhteistyö on koko toimintansa ajan ollut nimenomaan järjestölähtöistä auttamistyötä. Auttamistyön pohjana on ollut paikallisten täysin vapaaehtoisten lastensuojelujärjestöjen aktiivien halu auttaa ja tehdä yhteistyötä. Suurin osa toiminnasta perustuu vapaaehtoistyöhön, joten vapaaehtoisten rekrytointiin ja koulutukseen on kiinnitetty enemmän huomiota viime vuosina. Vapaaehtoistyön koordinointi on ollut yksi toiminnan perusrakenteista. Toiminnan järjestäminen näin laaja-alaisesti tällä hetkellä ilman ammatillista ohjausta on mahdotonta.

Kolmannen sektorin vapaaehtoistyö on valtava voimavara ja se vaatii toimiakseen hyvin organisoidun johtamisen mallin. Tarvitaan enemmän yhteistyötä eri yhdistysten ja julkisen sektorin kanssa sekä tukirakenteita, jotka mahdollistavat vapaaehtoistyön organisoitumisen entistä paremmin. Menestyksen takana ovat sitoutuneet vapaaehtoiset, jotka tekevät arvokasta toimintaa lasten ja lapsiperheiden hyväksi.

Perheen talo –yhteistyön asiakkaita ja toimijoita ovat lapset, perheet, vapaaehtoiset. Perheet tulevat mukaan Perheen talo –yhteistyön toimintaan omasta halustaan ja päätöksestään ilman lähetteitä. Oleellista on ollut riittävän laaja toiminnasta tiedottaminen. Neuvola on ollut aktiivisin yhteistyötaho erityisesti ensimmäisen lapsen synnyttyä perheeseen. Perheet saavat tietoa ja ohjausta kolmannen sektorin palveluista neuvolan, päivähoidon, sosiaalitoimen ym. henkilöstöltä, mutta yhteydenotto on asiakkaan vastuulla.

Perheen talo –yhteistyön toiminnat on haluttu rakentaa ja säilyttää kynnyksettöminä palveluina, minkä piiriin on perheiden helppo tulla ja ottaa apua vastaan. Virallisia asiakassuunnitelmia tavoitteineen ei tehdä. Sen sijaan jokainen perhe pyritään alusta alkaen kohtaamaan yksilönä, jossa jokaisella on oma erityinen elämäntilanteensa ja tuen tarpeensa. Näiden perusteella pyritään perheelle tarjoamaan juuri heidän kaipaamaansa apua ja tukea. Lastensuojelulaissa painotetaan ehkäisevää lastensuojelua, monitoimijuutta sekä verkostoitumista ja yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Oikea-aikainen apu ja tuki säästää lapsia ja heidän perheitään inhimilliseltä kärsimykseltä ja voi ehkäistä ongelmien syvenemisen. Oikea-aikaisuus ei kuitenkaan yksin riitä vaan on tehtävä myös oikeita asioita. Ehkäisevien palvelujen ja toimintojen tarjonnan tulee olla kattavaa. Ehkäisevä monitoimijainen työ on paitsi inhimillistä myös taloudellisesti järkevää. Monitoimijuudella tarkoitetaan laaja-alaista asiantuntijuutta (kokemusasiantuntijat mukaan lukien), jossa tieto, valta ja asiantuntijuus on jaettua.

Perheentalon periaatteet ovat olleet valtakunnallisen Lape-muutosohjelman perhekeskusten koostamispaikkatyöryhmän yhtenä toimintamallina. Perheentalo-yhteistyö on vakiinnuttanut toimintaansa varhaisen tuen kumppanuusmallina Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alueella. Alueen perhevalmennustoiminta järjestetään MLL:n lisälmen yhdistys ry:n Perhekeskus Onni ja Ilonan tiloissa, joka mahdollistaa toiminnan tiivistämisen entisestään jo odottavien perheiden piirissä.

Lisäksi on kiinnitetty huomiota vapaaehtoisten jaksamiseen, organisointiin sekä uusien vapaaehtoisten rekrytointiin erilaisissa tapahtumissa. Järjestöjen ja vapaaehtoisten voimavarat on otettu yhteiseen käyttöön. Toiminnan näkyvyys on kasvanut, yhteistyöverkostot toimivat. Mielenterveys- ja päihdeongelmien lisääntyessä varhainen puuttuminen uudentyyppisillä työmenetelmillä on auttanut ja auttaa lapsiperheitä arjessa. Varhaisella tuella voidaan vaikuttaa perheiden sosiaalisten suhteiden ja turvaverkkojen luomiseen.

Kumppanuusmalli on levinnyt maakunnan alueella ja kiinnostusta toimintamalliin on ollut muuallakin. Perheentalo –yhteistyön yksi menestystekijä on ollutkin juuri yhteisö/vertaiskehittäminen eri toimijoiden kanssa.

Työntekijät ovat arvioineet toimintaa säännöllisesti kerran kuukaudessa kokoontuvissa työyhteisöpala-vereissa sekä ohjausryhmässä käydään joka kerta arviointikeskustelu toteutuneista toiminnoista. Ohjausryhmä on kokoontunut noin joka kuudes viikko.

2. Ulkoinen arviointi

Vuoden aikana saaduista keskusteluista ja perheille suunnatuista kyselyistä voidaan todeta seuraavia asioita: Yksinäisyys vähentynyt, perheet ovat saaneet uusia ystäviä, nukutaan paremmin, lapset ovat iloisia, parisuhde voi paremmin. Sosiaaliset verkostot ovat lisääntyneet. Kohtaamisten merkitys on vahvistunut – lisäävät osallisuuden/yhteisöllisyyden kokemuksia ja lapsi tulee näkyväksi ja kuulluksi. Palvelut on helpompi saavuttaa.

Perheraati

Yksi Perheentalo -yhteistyön perusta on lapsiperheiden osallisuus. Periaatteen mukaan kävijät ovat mukana suunnittelemassa, arvioimassa ja halutessaan myös toteuttamassa toimintaa. Perheraadissa kerätään palautetta ja kehittämisideoita pääasiassa toiminnallisista menetelmistä. Toimintapisteissä on

huomioitu erityisesti lasten osallisuus sekä maahanmuuttajien ja erityisryhmien mahdollisuus osallistumiseen. Perheraati on myös osa toiminnan arviointia ja kehittämistä. Tarkoituksena on luoda perheraadista säännöllisesti toistuva osa Perheentalo -yhteistyön toimintaan. Vuonna 2019 järjestettiin kaksi perheraatiä.

Perheentalon perheraati 28.2.19. klo 17.30-19.00

Perheraadin teemat olivat Perhekeskus Onni ja Ilonan esteettömyys, Perheentalon tähtihetket sekä Perheentalo 15 v. lastenjuhlan suunnittelu. Perheraatiin osallistui 6 aikuista ja 6 lasta. Paikalla oli kaksi erityislapsiperhettä.

Esteettömyys

Esteettömyyttä kyseltiin vanhemmilta ryhmäkeskustelun kautta. Tässä pisteessä työntekijöinä olivat Maarit Mykkänen ja Tanja Laatikainen. Keskustelua oli runsaasti ja kaikki vanhemmat osallistuivat keskusteluun. Keskustelu perheiden kasaamana yhteenvetona: *(suluissa kursivoidut tekstit työntekijän tarkennuksia)*

1. Ulkona ei lue missään, että täällä on Perheentaloa. P-paikat vain tunnin → voisiko pyytää kaupungilta 2 tunnin asiakaspysäköinnin (tällä hetkellä pysäköintiaika 1h)
2. Vaunuilla hieman hankala tulla tuulikaappiin ilman apua. Pyörätuolilla jos tulee tarvitaan soittoa (*ovikello*) → kyltti ulos. Keppien kanssa ovat hankalat.
3. Tilat hyvät ja avarat. Ovien kohdalla tosin kylmä. Jos paljon väkeä → melua. Styroksilevyt (kangasverhoilu) syövät hyvin ääntä.
4. Jos ryhmä → kävijät voivat tuntea etteivät viitsi tulla → hiljainen tila ryhmien käyttöön → liikuteltavat sermit (ääntä syövät, tukevat)
5. Koululaisille pelejä näkyville, iltapala ostettavaksi (*Iltaperhekahvila Iltapöllöt*)
6. Palautetta voi antaa hyvin, usein kysytäänkin. Vaikka ovesa voisi olla ideataulu tms.
7. Tiedotus: Face-jutut nousee vasta yleensä seuraavana päivänä. Tiedotusta myös muualle kuin faceen. Jos ei ole facebookissa niin kärsii.

Perheiden toiveisiin on vastattu seuraavasti

- Autoleikkipaikka, joka sijaitisi lähellä ulko-ovea siirrettiin toiseen paikkaan perheraadin jälkeen.
- Rauhallista nurkkaa esim. lukemiseen toivottiin > hiljainen tila tehtiin yhteen nurkukseen
- Koululaisten pelien sijainnista toivottiin parempa > tehtiin opasteet pelien sijainnille. Pelejä sekä lukemista kouluikäisille on myös hankittu lisää.
- Tiedotusta lisätty nettisivujen kautta.
- Palautelomakkeet nostettu vielä näkyvämmiin esille.
- Vauvaryhmän ensimmäinen puolivuotta on rauhoitettu muilta kävijöiltä.

Perheentalon tähtihetkiä

Lapsilta ja aikuisilta kysyttiin mitkä hetket olivat jääneet erityisesti mieleen tähtihetkinä Perheentalon toiminnasta. Perheraatiin osallistujat kirjoittivat tähtihetket tarralapuille. Vanhemmat kirjoittivat niiden lasten puolesta, jotka eivät vielä itse kirjoittaneet. Tähtihetkiksi oli koettu seuraavia:

- Aamupala ja leikki

- ♥ Mahtavat lelut
- ♥ Piirtäminen
- ♥ Askarteluvälineet
- ♥ Ihana, helposti lähestyttävä henkilö
- ♥ Erityislapsiperheiden lauantai ja vauvataistuki
- ♥ Jalkapallolla (pelaaminen)
- ♥ Tinttien vauvaryhmä, aina tervetulo olo, mukavat työntekijät
- ♥ Vauvaryhmä
- ♥ Askartelu yhdessä
- ♥ Yhteinen aika perheen kanssa
- ♥ "Linna" ja "puumaja" lelut
- ♥ Yhdessä leikit
- ♥ Masuilta

Perheentalon 15 v. juhlien suunnittelu

Aikuisten keskittyessä Perheentalon esteettömyyteen Sirkku kyseli lapsilta toiveita Perheentalo 15v. juhlien sisällöstä. Menetelmänä käytettiin puhuvaa mattoa. Nuorimmat osallistujat olivat hiukan alle kaksi vuotiaita, mutta hekin vaikuttivat valitsevan kuvia tarkasti. Selkeänä teemana lasten valitsemista korteista löytyi leikkiminen, kasvomaalaus, askartelu sekä syöminen. Selkeänä toiveena oli myös: ei jonoja!

Perheraati Onni ja Ilonassa 29.11. klo 9-12

Toisen perheraadin teemana oli tulevan kauden suunnittelu sekä leluhankinnat. Osallistujia 2 miestä, 7 naista ja 11 lasta. Perheraati tehtiin osittain keskustellen Sana vapaa -asiakasraadin menetelmän kautta. Tällä tavoin keräsimme palautetta ja toiveita tulevan kauden toiminnoista. Lasten kanssa oli lisäksi leluhankintoihin liittyvä piste, jossa lasten kanssa ensin mietittiin millä leluilla hän mielellään leikkii Onni ja Ilonassa. Tämän jälkeen kysyttiin olisiko jotain leluja joita lapsi toivoisi Onni ja Ilonaan. Lapsi sai vapaasti kertoa ja samalla maalata isolle, lattialla olevalle paperille.

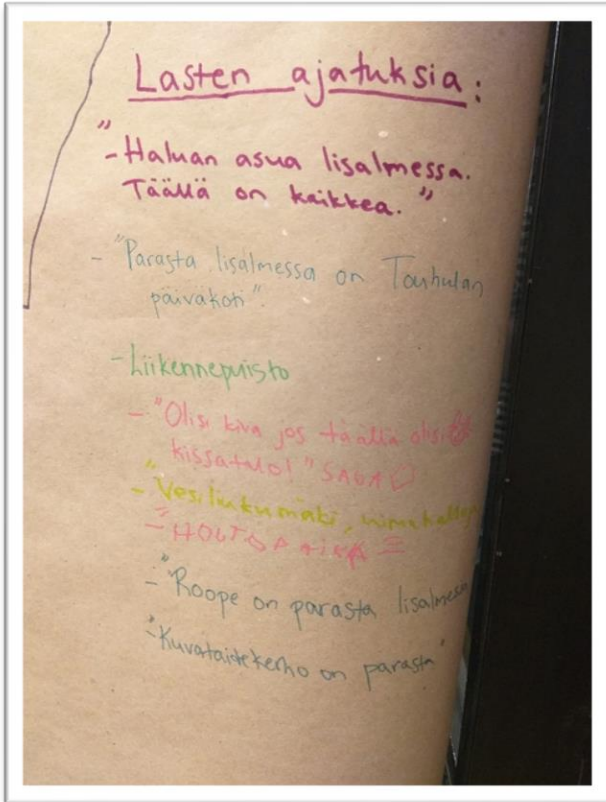
Onni ja Ilonan toimintaan toivottiin ohjattua toimintaa kuten piirtämistä, askartelua, musisointia, muoviluvahalla taiteilua, tanssia, voimistelua ja jumppaa. Toiveissa oli myös yhdessä lounaan tekemistä sekä rauhallista paikkaa, jonne tarvittaessa vetäytyä. Aamupala ja asiaa aamupäiviin toivottiin asiaa tunnetaidoista sekä toimintaa lapsille Aamupala ja asiaa aamupäivien ajalle.

Palautteessa kerrottiin, että kaikkea on hyvin ja lapsi viihtyy. Tilat ovat hyvät ja tilavat. Tilaa liikua ja leikkiä. *"Todella hyvä ja tärkeä perheiden olohuone. Pelastanut monta päivää tarjoamalla tekemistä, seuraa sekä äidille että pojalle. Työntekijät mukavia."* Osa toivoi ohjattua toimintaa enemmän ja taas osan mielestä on hyvä, että toiminta ei ole liian ohjattua ja vapaalle yhdessä olemiselle jää tilaa.

Leluhankinnoiksi lapset toivoivat Leikkiautoja, muoviluvahaa, nukentarvikkeita, pientä leikkipianoa sekä kahteenkin otteeseen sateenkaarta. Muut leluhankinnat olivatkin helppo toteuttaa, mutta sateenkaari tuotti hetken päänvaivaa. Onneksi sateenkaari löydettiin ja sille saatiin lapsilta hyväksyntä.

Syksyllä perheiltä haluttiin kuulla, millainen olisi lapsiperheiden näkökulmasta lapsiystävällinen Iisalmi. Vanhemmat toivoivat esimerkiksi, että koulujen ja päiväkotien tilat olisivat terveitä sekä bussiyhteydet kulkisivat paremmin. Iisalmi sai kiitosta lapsille suunnattujen kerhojen riittävydestä sekä perhekeskus Onni ja Ilonan toiminnasta. Alakoululaisille suunnattuja kerhoja saisi olla toiveiden mukaan enemmän, sillä tarjotuista kerhoista iso osa on suunnattu alle kouluikäisille.

Mikä tekee Perheentalosta Perheentalon eli Perheentalon periaatteet:

Onko lisälmen Perheentalo-yhteistyö hyvä käytäntö?

” Perheentalo on onnistunut monessa niin asiassa niin hyvin, että se kelpaa malliksi. Onnistumiset on kuvattu edellä ensin palautteena ja sen jälkeen oma tulkintani siitä, mihin hyvä palaute perustuu. Paikallisten yhdistysten hyvä yhteistyö, vapaaehtoiset, hyvät tai ainakin kohtuulliset tilat, pitkäjänteinen rahoitus, kaikki nämä ovat edesauttaneet Perheentaloa tulemaan hyväksi käytännöksi ja esimerkiksi. (Petri Paju, 2016)

Emma&Elias –avustusohjelman tutkija Petri Paju on julkaissut raportin 13.9.2016: Järjestöt, perheet ja vapaaehtoistoiminta – miltä järjestöt näyttävät perheiden näkökulmasta?

<http://www.emmaelias.fi/ajankohtaista/jaerjestoet-perheet-ja-vapaaehtoistoiminta-miltaa-jaerjestoet-naeyttaevaet>.

Raportin mukaan Perheentalo -yhteistyö on ”hybridi”, joka onnistuu mobilisoimaan julkisen sektorin toimijoiden, yksityisten yritysten kansalaisten voimavaroja yhteisiin tavoitteisiin. On kysymys paikallista toimijoista, jotka tuntevat olosuhteet ja ihmiset. He saavat asioita tapahtumaan yhdistelemällä erilaisia resursseja toisiinsa. Nimi hybridi tulee siitä, että itse yhdistysmuotoa tärkeämpää on saada liikkeelle erilaisia voimia. (Paju Petri, 2016)

Liite 1

LASTU 2 -HANKEEN TOIMINNAT IISALMESSA

Lastu -Vammaisten lasten perheiden tukimallit -levittämishankeen jatkoavustuksen avulla levi-
tettiin Iisalmen Perheentaloon (Iisalmen Perhekeskus Onni ja Ilonaan) Kuopion Perheentalon
hyviksi todettuja käytäntöjä. Toimintamallien avulla pystytään varmistamaan vammaisten ja
erityistä tukea tarvitsevien lasten ja perheiden osallisuuden toteutuminen ja tarpeiden huomi-
oiminen Perheentalojen toiminnassa.

Kuopion Perheentalon kyselyissä ilmeni, että erityistä tukea tarvitsevien lasten perheet näkivät
tärkeänä asiana Perheentalon fyysisen, sosiaalisen ja viestinnän saavutettavuuden kehittämi-
sen ja toteutumisen. Esteettömät, selkeät ja kaikille saavutettavat toimitilat lisäsivät perheiden
osallisuuden toteutumista. Koettiin tärkeäksi, että Perheentalon asenneilmapiirin on hyväksy-
vä, jotta he kokisivat tulevansa kuulluksi ja huomioiduksi toiminnassa. Tulevissa Perheentalois-
sa on tärkeää kehittää myös edellä mainittuja toimintatapoja, koska ne palvelevat erilaisia per-
heitä ja vähentävät lasten eriarvoisuutta.

HANKKEEN TOIMINNAN TAVOITE ELI MIHIN TOIMINNALLA PYRITÄÄN?

Päämäärä: Vammaiset ja erityistä tukea tarvitsevat lapset ja perheet löytävät
Perheentaloista arkeen apua, vertaistukea ja hengähdyspaikan.

Päätavoite: Vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien lasten ja perheiden hy-
vinvointi vahvistuu toimintaan osallistumisen kautta.

Tulostavoite: Vammaiset ja erityistä tukea tarvitsevat lapset ja perheet osallis-
tuvat säännöllisesti heille kohdennettuun sekä kaikille lapsiperheille avoimeen
toimintaan.

HANKKEEN KOHDERYHMÄN TAVOITEMÄÄRÄT

- Iisalmessa on 263 kohderyhmään kuuluvaa 0-6 v lasta. Hankkeen ja Perheentalon toi-
mintamuotojen avulla tavoitamme heistä 5%/2019, eli 13 lasta.
- Iisalmessa on arviolta 526 erityistä tukea tarvitsevan, pitkäaikaissairaana tai vammaisen
lapsen vanhempaa. Pyrimme tavoittamaan heistä LASTU-hankkeen aikana noin 3
%/2019 eli 15 henkilöä vuodessa. Vanhempien määrää on laskettu myös Kuopion Per-
heentalon arvion mukaan realistisemmaksi tavoitteeksi.
- Laskennallisen arvion mukaan 526 erityistä tukea tarvitsevan, pitkäaikaissairaana tai
vammaisen lapsen sisarusta (2 sisarusta/lapsi). Pyrimme tavoittamaan heistä LASTU -
hankkeen aikana 1 % /2019 eli 5 henkilöä vuodessa (0-18-vuotiaita).

TOTEUTUNEET TAPAHTUMAT 2019

PERHERAATI

- Perheraati 28.2.2019 klo 17.30-19.00 toteutettiin ja suunniteltiin yhteistyössä Perheen-
talon, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n ja Lastu-hankeen kanssa.

Tulevaisuudessa n. kerran vuodessa toteutetaan Perheentalon Perheraati.

ERITYISLAPSIPERHEIDEN LAUANTAI

- 4.5. klo 10.00-14.30 Huomaa hyvä meidän perheessä. Mukana toteutuksessa Lastu-hanke, Jaatinen ry, Tatu ry/Erityinen sisarus ja Kehitysvammaisten Tuki ry.
- 24.8. klo 10.00-14.00 Perheiden lauantai -kaikille perheille avoin tapahtuma. Teemana ohjattu rentoutustuokioita. Toteuttajina Lastu-hanke ja Perheentalo.
- 26.10. klo 13.00-15.00 Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen: Terhi Kolari, toiminnanjohtaja Leijonaemot ry:stä, paikalliset yhdistykset Kehitysvammaisten Tuki ry ja Leijonaemot ry esittäytyvä päivässä. Lapsille oli HUMAK:n tulkkioiskelijoiden ohjaamaa toimintaa. Mukana toteutuksessa Lastu-hanke, Iisalmen Perheentalo, Leijonaemot ry, Leijonaemot paikallinen vapaaehtoinen, Iisalmen Kehitysvammaisten Yhdistys ry.
 - Yhteensä näihin tilaisuuksiin osallistui 68, joista lapsia oli 23 ja aikuisia 45 (naisia 36 ja miehiä 9).

KOULUTUKSET

- 21.3. klo 17.00-20.00 Työkaluja erityistä tukea tarvitsevien lapsen kanssa toimiseen-koulutus. Lastu-hanke kouluttanut Perheentalon työntekijöitä ja vapaaehtoisia kommunikaatioon, osallisuuteen ja saavutettavuuteen liittyen.
- 17.5. klo 9.00-11.30 Autismiymmärrys-koulutus Lippumäen Seurakuntakodissa.
- 17.5. klo 17.30-19.00 Autismiymmärrys-koulutus Päiväkeskus Purjeessa.
- 20.8. klo 10.00-15.00 ja 25.11. klo 8.30- 16.00 Perheentalojen Selkeän viestinnän mainonta 1- ja 2-koulutukset. Kouluttajana Soilimaria Korhonen Savoniasta.
- 26.9. klo 17.00-20.00 Ihana Aistisalkku- ilta vapaaehtoisille, tuntityöntekijöille ja työntekijöille.

TAPAHTUMAT

- 20.2. klo 10-14 Perheentalojen erityislapsiperheiden suunnatut toiminnot KYSin OLKA-pisteellä.
- 10.-17.4. Erityinen sisarus-hankkeen valokuvanäyttely Iisalmen Perhekeskus Onni ja Ilonan näytöllä.
- 10.4. Sisarus-aiheista askartelua ja samalla aiheella taaperomuskarissa.
- 25.4. klo 10:00-14:00 KYSin OLKA-pisteellä teematoimintaa esittelemässä Perheentalot.
- 11.5. klo 10.00-14.00 Iisalmen Perheentalon 15 vuotis -juhlat Iisalmen Liikuntahallilla. Lastu -hankkeen vastuulla saavutettavuus/liikuntahallin kuvitus ja tukiviitotut musatuokiot.
- 15.6. klo 11.00-14.00 Erityislapsiperheiden ulkoilupäivä Anttulan Yökylässä. Mukana tapahtumassa Jaatinen ry, Malike, Anttulan Yökylä, Lastu-hanke ja Perheentalo.
- 5.10. klo 10.00-14.00 Ylä-Savon SOT kuntayhtymän järjestämä Perheiden parhaaksi-tapahtuma Iisalmen Kulttuurikeskuksessa

ILTAPÖLLÖT-PERHEKAHVILAT/ILTATEE-ILLAT PERHEKESKUS ONNI JA ILONASSAKLO 17.30-19.00

- 30.1. Viitotuttujen satujen katselua ja viittomien opettelua
- 26.2. Pelataaks teillä? Kuuluuko peli elämään vai kuuluuko elämä peliin?- tapahtuman alustanut Kuopion Kriisikeskuksen ja Pelituen asiantuntija Kirsi Marin.
- 27.2. Lapsiperheiden tuetut lomat. Vierailijana Pohjois-savon omaishoitajat ry:n Teri Kerman.
- 27.3. Anna ääni Lapselle- vaalipaneeli.
- 3.4. Autismitietoisuuden ilta yhteistyössä Ylä-Savon Autismi- ja aspergeryhdistyksen toimijoiden kanssa.
- 24.4 Lastenhoitotoiminnat sekä ohjausta palveluiden hakemiseen. Vierailijana MLL:n lastenhoitotoiminnan koordinaattori Merja Pitkänen
- 29.5. Aistileikkejä
- 22.8., 25.9, 30.10, 27.11 ja 18.12. aiheina on ollut tukiviitotut sadut/musiikki, aistileikkejä, kuvitettujaleikkejä ja piparin leivontaa.
- 12.9 Lapsen haastavat tilanteet arjessa. Satu Martinez Eijsveikeistä alustaa illan

Vuoden 2019 jälkeen ei jatketa teemallista keskiviikkoa, jos ei saada lisäresurssia. Maarit selvittää oppilaitosten mahdollisuutta jatkoon.

AAMUPALAA JA ASIAA/MUSAHETKET/LEIKKIHETKI PERHEKESKUS ONNI JA ILOSSA

- 11.2. 11.3., 8.4. ja 6.5. klo 14-16 Rauhallinen leikkihetki varsinaisen aukiolon jälkeen.
- 6.3. klo 12:30 tukiviitottu lauluhetki
- 8.3. klo 9:00-14:00 aistileikkejä
- 27.3. klo 9:00-10:30 teemana Kuvat arjen tukena.
- 23.3.2019 klo 11:00 ja 12:00 Viitottut musahetket
- 5.4. klo 9.00-14.00 Musahetket kuvilla

PERHEEN TALO -YHTEISTYÖ

*Iisalmen Pelastakaa Lapset ry
Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry
Ylä-Savon Ensi-ja turvakotiyhdistys ry*

**Pohjolankatu 6, L6
74100 IISALMI
040 7 431 773**

www.perheentalo.fi